Keresik a bizalom védjegyét | 7.

Külföldre lehet majd repülni Váradról | 10.

Újsemjénnek hívják, Feketefaluként ismerik | 14.

Rátaláltak a szerepek – Fábián Enikő | 27.

Bihar ország

www.biharmegye.ro

Közéleti folyóirat • Nagyvárad, 2016. március • VIII. évfolyam 39. (219.) szám • Ára 5 lej

Ahonnan gyümölcs kerül az asztalra

16.

Iskolaválasztási ösztöndíj

Magyariskola-választási kampányt indított a Rákóczi Szövetség a beiratkozási programjának részeként a Kárpát-medence magyarlakta térségeiben, különös figyelemmel a szórványvidékekre.

A tavaszi általános iskolai beiratkozások előtt mintegy 6500 külhoni magyarul beszélő nagycsoportos óvodásnak küld ajándékot és a szüleiknek levelet a Rákóczi Szövetség. A magyariskola-választási kampány célja: racionális érvekkel meggyőzni a magyar családokat arról, hogy gyermekük felnőttként remélt boldogulása és a magyar közösségek hosszú távú megmaradása szempontjából az a leghelyesebb, ha magyar, és nem államnyelvű iskolát választanak gyermeküknek.

Az iskolaválasztási kampány érinti a teljes Felvidéket, ahol 4200 iskolakezdés előtt álló gyermeket szólít meg; a kárpátaljai Felső-Tisza-vidéken 120, Romániában Bihar megyében 1400, Désen és régiójában 70, Fehér megyében 70, Temes megyében 150, a vajdasági szórványban 500, Horvátországban és a Muravidéken 30-30 magyarul beszélő óvodás szüleit keresik meg. A kampány végrehajtásában helyi oktatási szakemberek és civilek működnek együtt a Rákóczi Szövetséggel.

A megszólított szülőknek ígéretet tesz a Rákóczi Szövetség arra, hogy a szeptemberi iskolakezdés után – ha gyermeküket magyar osztályba íratták – számíthatnak a magyarországi civil társadalom és a települési önkormányzatok elismerését kifejező beiratkozási ösztöndíjra. Ezt személyesen, iskolai ünnepségeken adják majd át az ősz folyamán.

Keresik az év háziorvosát

Hatodik alkalommal írta ki a magyarországi Országos Tisztifőorvosi Hivatal „Az év praxisa a Kárpát-medencében” elnevezésű pályázatát. Bárki jelölhet egy elismerésre méltó magyar háziorvost, s akire a legtöbb szavazat érkezik, az jutalmul a munkáját segítő eszközöket kap.

A határon túlról is várják a magyarországi szervezők mind a javaslatokat, mind a szavazatokat. Az elégedett, hálás pácienseken kívül kórházak, szakmai és civil szervezetek, önkormányzatok, idősotthonok, egyházi intézmények is jelölhetnek. Az ajánlónak meg kell írnia, mivel tűnt ki a jelölt (az orvos és a mellette dolgozó nővér), mivel érdemeli ki az elismerést. A történet legalább 15 mondatos legyen, és adják meg mind az ajánló, mind a jelölt elérhetőségét. Az ajánlásokat a következő címre várják: www.azevpraxisa.hu/ajanl **legkésőbb március 20-án éjfélig.**

A szakmai elbíráló bizottság tagjai a beérkezett ajánlások közül kiválasztják a 10-10 legjobb magyarországi, illetve határon túli orvost, a végeredményt pedig az internetes portál szavazói döntik el. Április 1. és 15. között lehet majd szavazni.

tartalom

Önkormányzat
4. Érkörtvélyes, a gyarapodó község – Beszélgetés Nagy István polgármesterrel

Közélet
7. Keresik a bizalom védjegyét – Pályázat az Érmelléki Termék márkajel kiválasztására
Június 5-én lesz a helyhatósági választás

Önkormányzat
8. Jó gazdája a községnek – Interjú Barcui Barna vedresábrányi polgármesterrel

Gazdaság
10. Külföldre lehet majd repülni Nagyváradról – Járatokról tájékoztattak

Agrárvilág
12. Rekordmennyiségű bor versengett Diószegen – A XV. borverseny

Faluról falura
14. Újsemjénnek hívják, Feketefaluként ismerik – Riport Érsemjén egyik „negyedéről”

Agrárvilág
16. Ahonnan gyümölcs kerül az asztalra – Kécz Attila érolaszi gazdaságában jártunk
18. Új székhelyen Margittán a kifizetési ügynökség
Láttamozzák az életjáradéki igazolványokat

Ifjúság
19. Cserkészcsapat alakult Székelyhídon

Gazdaság – Portré
20. Több mint fél százada a kereskedelemben – Nagy Irma osztja meg tapasztalatait

Szomszédoló
22. Fókuszban Esztár XX. századi története – Helytörténeti kiadványt mutattak be

Hitvilág
24. A hobbi és a szakma egy: a lélekmentés – Beszélgetés Berke Sándor tenkei református lelkipásztorral

Vélemény
26. Ember, küzdj! – D. Mészáros Elek jegyzete

Vastaps
27. Rátaláltak a szerepek – Fábián Enikő színművész

História
30. Bem hadnagya, Garibaldi őrnagya (3.) – Szilágyi Aladár összeállításának folytatása

A régi Várad
32. Évfordulós műépítész – Péter I. Zoltán helytörténeti írása Bálint Zoltánról

Literatúra
34. Egy nemzedék színe és fonákja (1.) – Irodalmi divatkergető Molnár Judittal

Hitvilág
36. A nőszövetség figyelmes szeretettel munkálkodik – A margittai református közösség segítői

Lektűr
38. A varázsszemen túl – Szilágyi Perjési Katalin novellája

Kultúra
39. Programajánló márciusra

Gyereksarok
40. Mákvirág jelentkezik barkácsötlettel, verssel, mesével, rajzokkal

Oktatás
42. Legyen sikerélmény az ismeretek átadása – Beszélgetés Veres Mónika nagyszalontai tanítónővel
43. Szüntelenül gyarapítsuk szókincsünket! – Nyelvőrségen Dánielisz Endrével

Ifjúság
44. Példaértékű az árpádi ifjak munkája – Bemutatjuk az Árpiszt

Sport
46. Hármas versenyfutás a bajnoki címért – Megyei labdarúgás

47. Visszatért Nagyváradra a Román Kupa serlege – Vízilabda

Fűben-fában
48. Gyógynövény-ábécé (130., 131.) – Rózsamuskátli, salamonpecsét

Ínyenceknek
49. Végy egy bögrét

Üdítő
50. Szép a világ – Keresztrejtvény nyereménnyel

Évfordulók
51. Márciusi jeles napok

Biharország – közéleti havilap. Kiadja a **Várad** kulturális folyóirat, Nagyvárad. **Szerkesztőség és kiadó:** Nagyvárad, December 1. tér 12., I. em. **Postacím:** 410068 Oradea, Piaţa 1 Decembrie nr. 12, et. I. **Telefon:** 0259/447-060, 0725/944-956, 0725/ 944-958. **Lapterjesztés:** 0752/189-764. **E-mail:** biharmegye@gmail.com. **Interneten:** www.biharmegye.ro. **Főszerkesztő:** Máté Zsófia. **Munkatársak:** Balázs Anita, Both Abigél, D. Mészáros Elek, Kocsis Csaba (Berettyóújfalu), Péter I. Zoltán, Szilágyi Aladár, Szőke Ferenc. **Felelős kiadó:** Szűcs László. Készült a nagyváradi Europrint Kft. nyomdájában. ISSN 2066-4166

Érkörtvélyes, a gyarapodó község

Érkörtvélyes polgármestere, NAGY ISTVÁN foglalkozása révén került a településre, majd élete párját is ott találta meg. Harminc év után ma már ízig-vérig érkörtvélyesinek érzi magát.

Nagy István polgármester

– Huszonhat év alatt jól ki lehet ismerni egy embert. Ennyi itt leélt idő után választották Önt Körtvélyes első emberévé. Mivel foglalkozott a több mint negyedszázad alatt?

– Érmihályfalván születtem, és bár két szomszédos településről van szó, tizennyolc éves koromig nem jártam Érkörtvélyesen. Szilágysomlyón tanultam állategészségügyi technikusnak, és Körtvélyesre kaptam a kihelyezést. Akkoriban a frissen végzettek kötelesek voltak elfoglalni a számukra kijelölt munkahelyet. Először a helyi termelőszövetkezet jószágfarmján dolgoztam, sokat tanultam későbbi apósomtól, Vincze Pityu bácsitól. Bő három év után, 1990-től az érmihályfalvi sertésfarmra kerültem, mivel a helyi téesz felbomlott. A disznófarm se húzta sokáig, így megpályáztam a vámhivatalnál megüresedett állategészségügyi technikusi állást. Nem volt könnyű munka, hisz akkoriban tarolt a madárinfluenza. A vasúti teherforgalom csökkenésével beosztásom megszűnt. Próbálkoztam egy állateledelt forgalmazó saját kis bolttal, de hamar rájöttem, hogy ez nem jelent folyamatos jövedelmet. Használt ruhák forgalmazására váltottunk, de az ahhoz fűzött remények sem váltak valóra. A mihályfalvi szociális otthonban 2004-ben megüresedett a pénztáros-raktárosi állás, megpályáztam, felvettek. Négy év múlva immár az érkörtvélyesi polgármesteri hivatal urbanisztikai osztályán kaptam területrendezési feladatokat. Volt időm belelátni a hivatal működésének mechanizmusába, és reménykedve a lakosság bizalmában, 2012-ben indultam a polgármester-választáson.

A művelődési központban könyvtár, internetklub és citerazenekar is működik

– Hány jelölttel kellett megküzdenie?

– Az RMDSZ szervezte előválasztáson négyen indultunk, a választáson pedig heten, de sikerült nyernem. Ígérgetni nem ígérgettem az embereknek, annyit mondtam, tudásom szerint mindent meg fogok tenni, hogy előbbre lépjünk, fejlődjünk mi is. Az őszinteségemet méltányolták a választók. Emellett a lakosság körében érezhető volt, hogy igénylik a változást. A régi tanácsosok egy része már előre jelezte, hogy nem vállal újabb mandátumot. Két RMDSZ-es maradt a régiek közül a tanácsban, a többiek újak. Hat RMDSZ-es, négy szociál-

A falu bejáratát jelző egyedi építmény

Romák készítette játszótér

Focipálya a sárgödör helyén

demokrata, két liberális és egy néppártos alkotja most a tanácsot. A községnek összesen 3800 lakosa van, ebből 2900-an laknak Körtvélyesen, a többiek a románok és romák lakta Érvasadon élnek. A nemzetiségi arányokat nem tükrözik a választási eredmények. A magyar ajkú lakosságot sokkal nehezebb mozgósítani, emiatt két, de talán három tanácsosi helyet is elveszítettünk. Szerencsére a döntések meghozatalakor a józan ész diktál, nem a pártérdek. Sikerült megértetnem a tanáccsal, hogy a község fejlődése az elsődleges szempont, nem lehetünk kerékkötői saját boldogulásunknak. Akik minket megválasztottak, nem azért tették, hogy marakodjunk egymással, hanem hogy jó mederbe tereljük sorsukat.

– *Visszatekintve hogyan értékeli az eltelt négy évet?*

– Folytonosságról van szó, mert voltak olyan munkálatok, amelyeket még az előző polgármester indított el, de kivitelezni az utóbbi négy évben sikerült. Másrészt az ebben a ciklusban megkezdett beruházások egy része a következő mandátum alatt fejeződik majd be. Nem titok, nekem az egyházak segítése szívügyem. Ezért hat gyülekezetet évi tízezer lejjel támogatunk. Körtvélyesen a református, a római katolikus, a görögkatolikus és az ortodox egyház kap anyagi juttatást, Vasadon pedig az ortodox és a görögkatolikus felekezet. Körtvélyesen újabban a baptisták is jelen vannak, két imaházat működtetnek a roma közösségnek. Ők azt kérték, hogy a téli tüzelőt adjuk a gyülekezeti helyek fűtéséhez. A temetőket rendbe tettük, tujafákat ültettünk. Meg kell említenem, hogy lelkes csigacsináló csoport alakult, a református gyülekezet termében sodorják hetente kétszer a levesbe valót. Nálunk erős az ökumenikus érzület, így a csigacsinálók több felekezetből verbuválódtak. Az értékesített csigatészta árából összegyűlt ezer euróért lélekharangot vásároltak, a református temetőben állítjuk fel. A régi kultúrotthon lebontása, újjáépítése az egyik nagy megvalósításunk. Eleinte fejüket csóválták az emberek, hogy lesz-e ebből valami, de végül mindenki büszkélkedett a falujával, hogy a szép kultúrház mellett az utcák aszfaltozása is elkezdő-

(folytatás a következő oldalon)

Bronzkori tárgyak lelőhelye, turistacélponttá alakítanák

Érkörtvélyes, a gyarapodó község

(folytatás az előző oldalról)

dött. Azon munkálkodtam mindig, hogy olyan körülményeket teremtsünk, amelyek helyben tartják a fiatalokat.

– *Ez mennyire sikerült? Csökkent a népességfogyás?*

– Örömmel mondhatom, hogy Érkörtvélyesen nem apad a lakosság száma. Amint eladóvá válik egy ház, azonnal lecsapnak rá. Ezért az ingatlanár is eléggé magas nálunk. A régebben elköltözöttek közül is többen visszajöttek szülőfalujukba.

– *Milyen lépéseket tett a fiatalok megtartására?*

– Néptánccsoportot alakítottunk, moderntáncosaink vannak, egyre gyarapodó könyvtárunk szintén a nemrég befejezett kulturális központban kapott helyet az internetklubbal együtt. Falunkban valamikor citerazenekar működött, egy régi citerás, Borsavschi László most fiatalokat tanít a hangszeren játszani. Sportolásra is van lehetőség: a focipályát felújítottuk, reflektorokkal szereltük fel, öltözőt, zuhanyzót építettünk mellé. Egy másik pályázatnak köszönhetően egy elhanyagolt területen szépen bekerített kispályát alakítottunk ki. A roma közösségre is odafigyelünk. Két integrációs programot indítottunk el, kőfaragást, útépítést és famegmunkálást tanultak egyesület keretében. Szerződést kötöttünk az egyesülettel, ennek eredményeként Vasadon megnagyobbították a játszóteret, míg Körtvélyesen egy teljesen újat építettek, és a napközi épületét körbekerítették.

A magyarországi Penészlekre itt visz majd aszfaltos út

Lélekharanggá nemesült a levestészta

Vasadon is szép a kultúrház

– *Ha vállalja idén a megmérettetést, milyen feladatokat tűz ki maga elé a következő mandátum idejére?*

– Mindenképpen a község lakhatóbbá, otthonosabbá tétele a célom továbbra is, hogy a lakosság számaránya ne csökkenjen. Az itt élők kényelmét növeli például a gázvezeték is. Igaz, egyelőre kevesen veszik igénybe ezt a szolgáltatást, mert saját erdejükből szerzik be a tüzelőt. De a felnövő generáció számára ez mindenképpen vonzó lehet. A magyarországi Penészleket, Érkörtvélyest és Érmihályfalvát összekötő út terve elkészült, pályázati kiírásra várunk. Az utcák aszfaltozása a kiemelt feladatok között szerepel. A sportolási lehetőségek bővítésére már a tanács is rábólintott, egy sportterem épül. Környezetvédelmi pályázatokon szándékozunk részt venni az Égető-hegy nevű, erdős-dombos területtel. Ásatásokat végeztek itt, és bizonyítást nyert, hogy a falu már a bronzkorban lakott volt. Itt turistalátványosságot szeretnénk kialakítani. Egy újabb kutat is fúrtunk a zavartalan vízellátás érdekében, és következik a csatornázás is. Igyekszünk olyan energiaszolgáltatókkal szerződést kötni, hogy az megtakarítást jelentsen a lakosságnak. Megváltunk az állami áramszolgáltatótól, s az Eon-tól kapott árajánlat évi 20-25 ezer lej megtakarítást jelent a hivatalnak.

D. Mészáros Elek

Keresik a bizalom védjegyét

Tavaly decemberben hirdette meg a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének Bihar megyei szervezete az Érmelléki Termék márkajelzésének megtervezésére kiírt pályázatot. A legjobb tervek közül a lakosság választhatja ki a győztes emblémát.

A karácsonyi vásár alkalmából Székelyhídon megrendezett I. Érmelléki Gazdanap és fórum alkalmából vetődött fel az ötlet, hogy – a Székelyföldi Termék márkanév mintájára – az érmelléki kistérség brandjét is ki kellene alakítani. Amint lapunk is hírt adott róla, a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének (RMGE) Bihar megyei szervezete pályázatot hirdetett a márkajelzés megtervezésére. Ezzel jelölnék a helybeli gazdák termékeit, de a szolgáltatásokat is – például a turizmusban.

Bajó János és Nagy Miklós várja a szavazatokat

(Fotó: **Csikos Rolland**)

Tizenkilenc pályamunka érkezett be – tudatta a sajtóval **Nagy Miklós**, az RMGE Bihar megyei elnöke. Nem számítottak ekkora érdeklődésre – tette hozzá. A feltétel az volt, hogy egyszerű, könnyen felismerhető, színesben és fekete-fehérben is jól mutató, a térség jellegzetességeire utaló embléma legyen. A szervezők ennek alapján kiválasztottak hatot, és azt szeretnék, ha maguk az érintettek, az érmellékiek, illetve a megye magyarsága választaná ki ezek közül a szívének leginkább kedveset. Nagy Miklós és az RMGE megyei titkára, **Bajó János** azt mondta: azt szeretnék, ha mindenki a magáénak érezné az emblémát, hogy tudja, az azzal jelölt termékben vagy szolgáltatásban megbízhat, mert helybeliek állították elő tudásuk legjavával, magas minőségi követelményeknek megfelelően. Remélik, hogy rövidesen ismert lesz a márkajelzés nemcsak az Érmelléken és a megyében, hanem az egész országban és a határokon túl is.

Az RMGE Facebook-oldalán lehet szavazni a hat jelképtervre: amelyikre a legtöbb tetszési jelzés (like) érkezik, az lesz a győztes. Az elektronikus voksokat február 22-től március végéig várják.

Máté Zsófia

Június 5-én lesz a helyhatósági választás

Határozatot hozott a Cioloş-kormány az idei önkormányzati választások lebonyolításáról. Először is kijelölték a voksolás napjárt: június 5-ét. Csak ott lesz második forduló, ahol túl szoros eredmények születnek, vagy csalás történik, akkor június 19-én újra az urnákhoz szólítják a választókat. Újdonság, hogy a választások lebonyolítására elkülönített 350,663 millió lejből az állam fogja fizetni a megyei választási bizottságok tagjait, a szavazóköri urnabiztosokat és a műszaki személyzetet is. Eddig ezeket a költségeket az önkormányzatok viselték.

A Központi Választási Iroda tagjait március 26-ra jelölik ki, ők másnapra megválasztják a testület elnökét és helyettesét. A helyi és megyei tanácsosi, megyei tanácselnöki, illetve polgármesteri tisztségekre pályázók április 11. és 26. között adhatják be a jelölő iratokat. Az esetleges óvások elbírálása után, május 4-én véglegesítik a jelöltlistákat, és megkezdhetik a szavazólapok kinyomtatását. Újdonság, hogy ezeken – a címlap belső oldalán – tartalomjegyzékhez hasonlóan feltüntetik minden induló (jelölt, ill. politikai alakulat) nevét és azt, hogy hányadik oldalon lesz megtalálható.

A hivatalos kampány 30 napos, május 6-án kezdődik, és június 4-én, szombaton reggel 7 órakor fejeződik be. A 24 órás kampánycsend után, június 5-én, vasárnap reggel 7-kor nyitnak a szavazóhelyiségek, és este 9-ig lehet majd voksolni.

Az önkormányzati választásokkal kapcsolatos kormányhatározatok megtalálhatók az Állandó Választási Hatóság honlapján, a www.roaep.ro/legislatie/indezbatere-publica/ címen.

M. Zs.

Jó gazdája a községnek

Vedresábrány polgármestere, BARCUI BARNA negyedik mandátumát tölti az elöljárói tisztségben. Választói bizonyára elégedettek a munkájával, mert mindig fölényesen nyer a helyhatósági választáson.

Barcui Barna már beletanult a polgármesterségbe

Végigmenve a Vedresábrányhoz tartozó településeken (a községközponton kívül Apátkeresztúr, Érfancsika és Monospetri) szemmel látható, hogy jó gazdája van a községnek. Rendezettség, új beruházások és aszfaltozott utak fogadják az arra járót. Barcui Barna polgármester azt vallja, hogy – mint bármi mást – a polgármesterséget is tanulni kell. „Első mandátumban csak tanulod, hogyan is kellene csinálni, a másodikban már van némi tapasztalatod, a harmadiktól már igazán aktív és hatékony munkát tudsz kifejteni” – osztotta meg saját tapasztalatát. Legutóbbi mandátumának eredményeiről is kérdeztük.

– A megvalósítások egy része hosszabb időszakot ölel fel, van olyan, melynek gyökerei az előző mandátumba nyúlnak vissza. Egy 2009-ben benyújtott EU-s pályázatom például a mostani megbízatásom alatt „ért be”. Ez magában foglalta egy 15 km-es útszakasz leaszfaltozását, a 48 férőhelyes idősotthon felépítését, bebútorozását, illetve a monospetri művelődési központ műszaki felszerelését. Ha már lett egy gyönyörű és felszerelt kultúrházunk, szebbé kellett tenni a környezetét is, ezért leaszfaltoztuk az udvarát, parkosítottuk az előterét, és hozzá illő kerítést készíttettünk. Egy kopjafát is felállítottunk, ott ünnepeken elhelyezhetjük a megemlékezés koszorúit. Tavaly ünnepeltük Monospetri megalakulásának 800. évfordulóját, hazahívtuk az elszármazottakat, és ők el is jöttek. Időnként vendégfellépőket is fogadunk a kultúrházban, itthonról és Magyarországról egyaránt, de a margittai Horváth János Társaság színjátszó csoportja is itt mutatja be műsorait, amióta a margittai művelődési ház felújítás alatt áll. Feltett szándékom, hogy visszaszoktassam községünk lakóit a kulturális rendezvények látogatására. Nemzetközi sakkversenyeket is szervezünk. Az apátkeresztúri és a fancsikai művelődési ház is képes befogadni bármilyen színvonalas rendezvényt. Igyekszünk községünk valamennyi települését fejleszteni, ezért az apátkeresztúri iskolát is kívül-belül felújítottuk és bővítettük két új teremmel. A monospetri iskola melletti téren felépítettünk egy szabadtéri színpadot a minden évben megrendezendő falunap fellépőinek. A községi rendőrséget átköltöztettük a legnagyobb és legnépesebb faluba, Monospetribe, és ott a központban kapott székházat. Ugyanebben az épületben kapott helyet az orvosi rendelő is. Elkezdtük az ivóvízhálózat bővítését és felújítását. Megvan az új szivattyúház és a tartályok, jelenleg az elektromos szereléseket végzik. Felújítottuk és parkosítottuk a község köztereit. A legbüszkébb azonban arra vagyok, hogy sikerült megalakítanunk a Bábota magyar néptáncsoportot és a 11 tagú fúvószenekart. Komoly

Az elöljáró büszkesége a Bábota néptáncegyüttes

Piac nyílik itt hamarosan, az iroda már áll

A térség legszebb és legfelszereltebb művelődési háza Monospetriben van

munkát jelentett, mire megtaláltuk a megfelelő táncosokat és zenészeket, de sikerült, és napról napra sokat fejlődnek. Szerencsére pályázati úton kaptunk 20-20 magyar, román és német táncruhát, így táncosaink autentikus öltözetben rophatják. Mivel hangszereink vannak, most azon dolgozunk, hogy a Bábotának saját zenekart alakítsunk. Így élő zenére táncolhatnának. Legfrissebb megvalósításaink közé tartozik a monospetri református ravatalozó kápolna. Ez elé teraszt is építettünk, a vedresábrányit pedig kívül-belül bevakoltuk, festettük. Monospetri központjához közel elkezdtük a piac megépítését, az irodának szánt épület már elkészült. Ahogy javul az idő, kirakjuk az asztalokat, és elkészítjük föléjük a fedélszerkezetet.

– Honnan, milyen forrásokból kapott támogatást elképzeléseinek valóra váltásához?

– A legtöbb uniós forrásokból érkezett, ezenfelül kaptunk kormánypénzt, ebből készül például a monospetri vízhálózat, illetve majd a csatornázás. Ugyancsak állami forrásból finanszíroztuk a központi park rendezését, újjáépítését. Elképzeléseink elég jelentős részét sikerült önerőből, saját költségvetésből, illetve a megyei tanácstól érkező támogatással megvalósítani. Tavaly elég szűkös volt a költségvetésünk, de jó gazdálkodással mégis tudtunk eredményeket felmutatni.

Az idősek otthona hamarosan fogadja lakóit

– Az idősek otthona elkészült. Mikor fog benépesülni a szépkorúakkal?

– A határidő az elszámolással egy kicsit kitolódott, de úgy gondolom, a nyár folyamán mindenképpen be tudjuk indítani. A szükséges engedélyek megszerzése már folyamatban van. Felméréseink alapján bentlakók és alkalmazottak egyaránt lesznek a helyiek között. Szakemberek szerint a teljes kihasználtságot a beindulása utáni hatodik hónapban érheti el.

– Közeledenek a választások. Végeztem egy kis közvélemény-kutatást, és az derült ki, hogy a község lakói nagyon szívesen látnák Önt továbbra is a polgármesteri székben. Indul a választáson?

– Említettem már, hogy több mandátum kell ahhoz, hogy valaki jó polgármester legyen. Sok az elkezdett munka, amit folytatni szeretnék. Jólesik, hogy megszólítanak az emberek, és bizalmat szavaznak nekem. Nem állítom, hogy én lennék a legjobb, de pillanatnyilag én vagyok a legtapasztaltabb. Nem ragaszkodom görcsösen a tisztséghez, ezért ha lesz más, aki továbbviszi az általam elkezdett munkát, én szívesen átadom a helyemet. Ha viszont én kapok bizalmat a választóktól, akkor továbbra is teszem a dolgomat erőm és legjobb tudásom szerint. Eddig sem ígérgettem, most sem fogok, de minden olyan lehetőséget megragadok majd, mely községünk javát szolgálja. Teszem mindezt az önkormányzati képviselők segítségével, akik eddigi mandátumaimban is mellettem álltak. Ezúton is köszönetet mondok elsősorban az RMDSZ színeiben tevékenykedő önkormányzati képviselőknek, a koalíciós – liberális, illetve szociáldemokrata – pártok tanácsosainak, választott országgyűlési képviselőinknek és az RMDSZ megyei vezetőségének, akik nélkül nem tudtam volna elérni a felsorolt eredményeket. Végül, de nem utolsósorban köszönöm a község lakosainak a bizalmát, mellyel reményeim szerint nem éltem vissza, és ezután sem leszek méltatlan rá.

Szőke Ferenc

Külföldre lehet majd repülni Nagyváradról

Idén valóban nemzetközivé válhat a felújított nagyváradi repülőtér. A TAROM bukaresti járatai mellett Tel-Avivba (Izrael) és Torinóba (Olaszország) indulnak az első nemzetközi járatok. London (Anglia), Barcelona (Spanyolország), Stuttgart (Németország) és Milánó (Olaszország) szerepel a lehetséges úti célok között.

A légitársaságok reprezentánsai látnak fantáziát a váradi járatokban

Az első, januári bejelentés szerint a tel-avivi járat gépei a tervek szerint júliusban érkeznek Nagyváradra, és a júliusi és augusztusi járatokkal szerzett tapasztalatok alapján döntenek majd a szeptemberi és októberi repülésekről, tudatta a Nagyvárad és Térsége Turisztikai Népszerűsítéséért Egyesület. Az ötlet az izraeli Meshek Wings Tour Ltd. utazási irodáé, annak munkatársai szervezik az utakat, a Blue Air légitársaság gépei repülnek majd, a tervek szerint hetente egyszer. A járatok keddenként, a déli órákban érkeznek majd a nagyváradi légikikötőbe. Az utakat egyébként főként fiatal, egy-két gyermekes családoknak ajánlják, akiket Nagyváradon vagy Félixfürdőn szállásolnának el, és a megyeszékhely történelmi városközpontja, a termál- és élményfürdők mellett az Erdélyi-szigethegység is turisztikai célpont lehet számukra.

Az első „fecskék”

A január végi megbeszélés résztvevői

Január végén több légitársaság képviselőivel is tárgyalt **Cornel Popa**, a Bihar Megyei Tanács elnöke és munkatársai, valamint **Gheorghe Pasc**, a nagyváradi repülőtér parancsnoka. Ezek után jelentették be a Nagyvárad–Torino repülőjárat elindítását. Ezt szintén a Blue Air üzemelteti majd, mondta el a légitársaságot képviselő **Gheorghe Răcaru**, s akkor hozzátette: a járatok számáról még nem állapodtak meg, de várhatóan heti két alkalommal repülnek majd egy Boeing–737-essel.

Az egyeztetésen a Carpat Air légitársaság képviseletében **Bereczki Dániel**, az izraeli El Alában **Aurelian Cardaş**, az Air Serbiáében **Radu Grigoroiu**, a Romanian Air Services-ében (ez a társaság a reptéri kiszolgálásban tevékenykedik, de további 23 légitársasággal áll kapcsolatban) **Dorin Ivaşcu**, a dániai LCG nevében (ez négy másik társaságot is reprezentált) **Ştefan Runcan** tájékoztatott a további lehetőségekről.

Szóba jöhet egy Nagyvárad–Belgrád járat üzemeltetése, Belgrádból pedig idéntől New Yorkba is repülnek a szerb légitársaság gépei, mondta az Air Serbia képviselője. Az El Al is in-

Nyáron indulhat az első nemzetközi járat a tavaly kibővített nagyváradi légikikötőből

díthat tel-avivi járatot, a légitársaság szakemberei elvégezték a váradi reptér biztonsági ellenőrzését, és mint azt Gheorghe Pasc elmondta, megfelelnek a szigorú biztonsági követelményeknek.

A megbeszélés után az is elhangzott, hogy más légitársaságokkal is szerveznek találkozókat, azonban az információkat egyelőre bizalmasan kezelik, s konkrétumokkal állnak majd a nyilvánosság elé.

Lehetséges úti célok

Február közepén újabb úti célokra derült fény, és azt is bejelentették: az első nemzetközi charterjárat immár biztosan Tel-Avivból érkezik Váradra, mégpedig április 21-én 19 órakor, és ugyanaznap 19.45-kor indul az első gép Váradról Tel-Avivba. Ezt a járatot az Air Bucharest légitársaság üzemelteti, 126 férőhelyes Boeing–737-esek repülnek leszállás nélkül az izraeli fővárosba mintegy három óra alatt. Gheorghe Pasc repülőtér-parancsnok hozzátette: a Blue Airtől még várják az általuk üzemeltetendő tel-avivi járatok pontos menetrendjét.

Runcan, Popa és Pasc februárban írta alá a megállapodást

Cornel Popa tanácselnök, Gheorghe Pasc és Ştefan Runcan, a dániai LCG képviselője (ő a januári találkozón is jelen volt) február 17-én írta alá azt az ütemtervet, melynek megfelelően a dán cég képviselete vállalta: felkutatja a megfelelő légitársaságokat, és segíti a járatok beindítását a legkeresettebb úti célnak bizonyuló négy városba. A repülőtér felmérése szerint ez London, Barcelona, Milánó és Stuttgart. A tervek szerint ezekbe a városokba legalább heti két járat repül majd, a jegyárak szabottak lesznek.

Az ütemterv szerint májusban már megkezdik a jegyárusítást, és legkésőbb augusztus 27-én indulhatnak a gépek az európai városokba. Április 4-ig kell megállapítani a repülések időpontját, a becsült utasforgalmat, április 16-ig meg kell nevezni a járatokat üzemeltető légitársaságokat, május 18–20. között a légitársaságok és a reptér képviselőinek alá kell írniuk a szükséges szerződéseket, május 27. és augusztus 27. között már a jegyárusítás zajlik, és legkésőbb augusztus 27-én el kell indulniuk a gépeknek. A dán vállalkozás emellett partnerkapcsolatok kiépítését is segíti majd Várad és a célvárosok között, például külföldi egyetemek, onkológiai klinikák és állatfarmok közötti együttműködés szerepel a tervek között, így egészségügyi turizmussal, diák- vagy oktatócserével is serkentik a légi forgalmat.

Újságírói kérdésre Runcan pontosította: a dán vállalkozás egyelőre ingyen dolgozik, ők a megvalósult járatok után, a légitársaságoktól kapják majd a jutalékukat, tehát nekik is érdekük, hogy pontosan betartsák az ütemtervben vállaltakat.

Fried Noémi Lujza

Rekordmennyiségű bor versengett Diószegen

Bihardiószeg visszakövetelte jussát, a nagy múltú szőlész-borász település ismét a térség meghatározó borvidékévé kezd alakulni. Legalábbis erre enged következtetni a februárban megrendezett tizenötödik borversenyen részt vevők száma.

Az 1989-es változások után Bihardiószeg szőlőállománya pusztulásnak indult, a visszaörökölt területek nagy részét elhanyagolták, így nemsokára csak néhány kisparcella maradt épen. A hajdan messze földön híres bihardiószegi szőlőhegyek megtépázott, szomorú képet mutattak. Aztán megmozdult valami, néhány gazda nemcsak megmentette a visszakapott szőlőst, hanem fejlesztésekbe is kezdett, újabb telepítések jelentek meg. A vidékre hajdan jellemző bakator fajta ismét gyökeret eresztett, tőkét hozott. Bár messze vannak a hajdani dicsőségtől, amikor távoli vidékekről jöttek a helyi vincellériskolában borászmesterséget tanulni a fiatalok, a térség borászait már Bihardiószeg tudja leginkább egybetoborozni. Dicsőség az ottani borversenyen eredményesen szerepelni.

A február végi borverseny délelőttjén már alig lehetett parkolóhelyet találni a község központjában, egyre-másra érkeztek a boraikkal benevezni szándékozók a megye távoli és közeli falvaiból, Szilágy megyéből, Magyarországról, sőt még a Kárpátokon túlról is. Közben a kultúrház színpadán már hangoltak a zenészek, **Bíró Zoltán** és **Szász Lóránt** Nyárádszeredából hozta a muzsikaszót. A rég elfeledettnek hitt magyar nóták ismét duruzsolni kezdtek a fülekben, az asztal körüli poharazgatás segítette az emlékezést.

Dorin Popa zsűrielnök értékel

Telt ház volt a tizenötödik bormustrán

Miközben **Dorin Popa** elnökletével a **Szoboszlai Hilda**, **ifj. Csávossy György**, **Czapp Árpád**, **Kiss Zoltán** és **Szoboszlai Csaba** alkotta zsűri számba vette a benevezett borokat, addig maradt elég idő a borászok közötti tapasztalatcserére. Jól kivesézték a témát, hisz minden háznál más a szokás, így van ez a szőlészetben-borászatban is. Tájegységenként más-más a talajösszetétel, a szőlőskertek fekvése, nem mindegy, hogy milyen fajta veszszőt gyökereztetnek az adott területen. Aztán felgyorsult világunkban a borkészítés és -tárolás is számtalan technikai újdonságon ment át. Bihardiószeg az eszközellátás terén is jeleskedik, szakbolt működik a faluban.

A jó bor mellé finom étek is dukált, **Szakál József** és **Furcsik Sándor** főszakácsok keze alól fiatalok hordták a hosszú asztalokra a

Mados Attila polgármester és a szervező Zichy Gazdakör elnöke, Várdai József

disznótoros ínyencségeket. Amint észrevették, hogy valamelyik tálon fogytán a kolbász, hurka, bőrsajt vagy tepertő, az ügyes lányok és fiúk máris pótolták a hiányt. Estére zsúfolásig megtelt a kultúrotthon, az újonnan érkezők számára már pótasztalokat kellett behozni, de végül mindenki kellemesen töltötte az időt.

A zsűri tagjai jócskán vakargathatták üstöküket, hisz rekordmennyiségű bormintát, szám szerint 255-öt kellett rangsorolniuk. Az eredményhirdetés előtt az eseményt szervező helybeli Zichy Gazdakör elnöke, **Várdai József** köszöntötte a megjelenteket. Majd **Mados Attila**, a település polgármestere, illetve a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének Bihar megyei elnöke, **Nagy Miklós** vette át a szót. Mindketten a jó minőségű bor készítésének, a becsületes, jövőbe mutató munkának és az egységnek a fontosságát hangsúlyozták, s további sikereket kívántak a résztvevőknek.

Dorin Popa elmondta, hogy a bihari szőlészeknek és borászoknak nemcsak múltjuk, hanem sikeres jelenük is van, így reményteli jövő áll előttük. A derűlátásra az ad okot, hogy a domboldalakon egyre szaporodnak az új telepítések, és a szakmában mind több fiatal jelenik meg.

Bihardiószegen számtalan borversenyen részt vettem már. Az első csetlő-botló próbálkozások idején, amikor szintén Dorin Popa okította, látta el tanácsokkal a gazdákat, bizony elég sok volt a jobbító szándékú kritika. Illatban, színben, zamatban bizony elég sok kívánnivalót hagytak maguk után a borok. Mekkora változás történt azóta! A tizenötödik borversenyen már nem a minőségi hiányosság volt a fő téma, sokkal inkább a továbblépés: az értékesítés módozatairól ejtettek szót. A fogyasztói kultúrán kell változtatni, hisz egyelőre az olcsó, főként Olaszországból hozott hamisított borok árasztják el a piacot.

Fiatal borszakértők: Kőrösi Kristóf és Bartus Attila

Ide kapcsolódott a nagyváradi Ady Endre líceum két diákja, **Kőrösi Kristóf** és **Bartus Attila** borhamisítással kapcsolatos kutatásainak bemutatása. A fiatalok munkájára a szakma is felfigyelt, két megmérettetésen is sikert értek el, angol és román nyelven ismertették megállapításaikat.

Már jócskán benne jártunk az estében, amikor kihirdették az eredményt. A már említett 255 borminta közül 91 arany, 90 ezüst, 57 bronz minősítést kapott, 17 minta nem érte el a bronz fokozathoz szükséges pontszámot. Diószegről 139 borféleség érkezett, 81 gazda pincéjéből.

Fehér száraz kategóriában a benevezett 145 mintából **Constantin Sabău** helyi gazda királyleányka bora érte el a legmagasabb pontszámot, **Hegedűs Attila** érmihályfalvi borász szürkebarátja második lett, a harmadik díjat pedig a szintén diószegi **Farkas Sándor** királyleányka bora vitte el.

Fehér aromás kategóriában a dobogós helyeket a helybeliek szerezték meg. **Tolnai László** traminije győzedelmeskedett az 51 benevezett minta között, és második lett ottonel muskotálya. **Id. Szabados János** bianka ottonelje lett a harmadik.

Az 59 **vörösbor** között **Dan Corbuți** diószegi borász feketeleánykája győzedelmeskedett, második az érmihályfalvi **Kovács Zoltán** rosé cuvée-je lett, a harmadik legmagasabb pontszámot pedig a szentjobbi **Kollák József** cabernet roséja kapta.

A Zichy Gazdakör a legeredményesebb tagjait jutalmazta. Az általuk felajánlott kupákat Constantin Sabău, Várdai József és **Kun Géza** vihette haza. Az Európai Borlovagrend Érmelléki Legátusa kerámiaharanggal jutalmazta legsikeresebb tagjait: Constantin Sabăut és Dan Corbuți-ot. Az eredményhirdetés és az ízletes vacsora után senki sem sietett haza, jó volt a hangulat. Amilyen Bihardiószegen lenni szokott.

D. Mészáros Elek

Újsemjénnek hívják, Feketefaluként ismerik

Hiába tudakozódna az ember az érsemjéniektől, merre van az Újsemjén nevű falurész, nagyon kevesen tudnának útbaigazítást adni. Ha viszont azt kérdezzük, hogy miként lehet eljutni Feketefaluba, arra már sokan mondják a választ.

Balazsi József érsemjéni polgármester kalauzolt

Néhány hónappal ezelőtt közöltünk lapunkban egy írást az Érsemjénhez tartozó „községi negyed", Bankasor mindennapjairól. Az érmelléki településnek van még egy ilyen negyede, Újsemjén. A napokban oda is eljutottam a község polgármestere, **Balazsi József** társaságában.

A második világégés, a második nagy romániai földreform után épültek itt a házak, akkor alakult ki a negyed arculata. Valamikor a Fráter családnak volt itt nagy birtoka, ezt az államosítás/földreform idején az ott dolgozó földművesek, cselédek között osztották szét. A Fráter-kúria körül házhelyeket is mértek ki, így alakult ki Újsemjén.

A polgármester a kicsi település ismertebb, Feketefalu elnevezésének eredetét is elmesélte. Úgy tudják, hogy a földosztó bizottságban volt egy Fekete nevű érkenézi ember, ő mérte ki ezeket a telkeket. A régi öregek a megalakult települést még Fráter-tagnak hívták, hiszen e család birtoka volt korábban.

Nagyon nehéz pontos adatokat találni arra, hogy hány lakosa van Újsemjénnek. Az érsemjéni jegyző, **Garbacz Erika** arról tájékoztatott, hogy a 2012-es helyhatósági és parlamenti választásokon 233 szavazásra jogosult személy volt; véleménye szerint 290-en, 300-an laknak itt, köztük a jegyzőnő is. Elmondta még, hogy Újsemjénben minden kényelem adott ahhoz, hogy az ember otthon érezze magát. A település bejáratáig aszfaltos út van kiépítve, működik az ivóvízhálózat, az elektromos áram már rég be van vezetve. Ennek köszönhetően a kábeltévé-társaság itt is kiépítette hálózatát, van internet-szolgáltatás, és megoldották a szemét elszállítását is. Garbacz Erika azt tapasztalta, hogy az utóbbi időben több fiatal család vásárolt itt ingatlant, mivel olcsóbb, mint a községközpontban.

Az újsemjéni református templom. A római katolikusok is itt tartják egyházi szertartásukat

Közös a templom

Hideg, télies, esős délelőtt kocsival jártuk be azt a néhány utcát, ami Feketefalut alkotja. Aszfaltburkolat a falu bejáratáig fedi az utat, de a többi utca is le van kövezve, úgyhogy nyugodtan ki lehetett szállni egy-egy „esős" fotót készíteni.

Újsemjénnek van egy 2008-ban épült református temploma, mind a reformátusok, mind a római katolikusok ott tartják egyházi szertartásaikat. Kicsi, de szépen megtervezett és kivitelezett az istenháza, amolyan jelképe is lett a településnek. A két felekezet tagjai – a népesebb református gyülekezet és a római katolikusok egyaránt – egyház-szervezetileg az érsemjéni egyházközségekhez tartoznak. De mivel van saját templomuk, a mintegy 90 újsemjéni reformátusnak **Csáki Andrea Márta** lelkész kéthetenként, a hónap első és

Feketefalui óvodások óvónőjükkel

A Fráter-kúria mellett kimért házhelyeken nőtt ki a „kerület". Ma az óvodának ad otthont az udvarház

harmadik vasárnapján helyben tart istentiszteletet. A lelkipásztortól azt is megtudtuk, hogy minden évben egy-két fiatal konfirmál.

Nagy János, az Érsemjéni Római Katolikus Egyházközség plébánosa elmondta, hogy újsemjéni híveinek száma mintegy 80, és ő is havonta kétszer, a hónap második és negyedik vasárnapján misézik náluk. Az ökuménia, a felekezetek közötti megértés nagyon szép példája ez a kis közösségben.

Csak óvoda működik

Újsemjénben az elemi oktatás néhány évvel ezelőtt megszűnt, ma már csak óvodások tanulnak itt helyben. Nem sok a gyerek, de a település méretéhez képest nagyon is elfogadható a számuk. Általában tíz aprósággal foglalkozik az óvónő, ottjártunkkor a nagyon kellemetlen időjárás miatt voltak kevesebben.

Az óvoda udvarán bőven vannak játékszerek

Az óvodai oktatás az egykori Fráter-kúriában folyik. Az udvaron szépen kivitelezett játékteret alakítottak ki, van hol csúszkáljanak, mászkáljanak a kicsik. A rendben tartott épület, az egykor csillogó udvarház, az árkádos folyosó látványa kellemes meglepetés a látogató számára. Már nagyon ritkán láthatunk hasonló épületeket az Érmelléken, mivel a legtöbb tönkrement. (Kivétel az Érsemjénben berendezett Kazinczy, Fráter, Csiha Emlékmúzeum).

Nagy Mirela, az érsemjéni Kazinczy Ferenc Általános Iskola igazgatója elmondta, hogy a mintegy 50 iskoláskorú gyereket iskolabusszal szállítják Újsemjénből a községközpontba és haza.

Ragaszkodnak szülőhelyükhöz

Balazsi József polgármester, újsemjéni házigazdám nagyon szorgalmas embereknek ismerte meg a kis település lakosait. Sokan járnak – főleg nők – Érmihályfalvára dolgozni, őket a községközpontból szállítják az autóbuszok a munkahelyükre. Azok a férfiak, akik nem a mihályfalvi üzemekben dolgoznak, az erdőgazdálkodásban találtak munkát, hiszen a környéken hatalmas akácerdők találhatók. Megmunkálják a földjüket is, főleg szántóföldi növényeket termesztenek, és az állatállományuk is szépszámú. Többen tartanak juhot, szarvasmarhát, sertést, szinte mindenki baromfit.

Arról is tájékoztatott az elöljáró, hogy a feketefaluiak lokálpatrióták. Ez abban is megnyilvánul, hogy a megüresedett házakat általában egymás közt próbálják értékesíteni – természetesen vannak kivételek is. A település egykori megalapítói közül már nem sokan vannak életben, de a leszármazottaik ragaszkodnak a szülői házhoz, és igyekeznek a család számára megtartani.

Már hazafelé jövet gondolkoztam el azon, hogy mit kellene tenni és főleg kinek, hogy mindenki úgy ragaszkodjék szülőföldjéhez, mint az újsemjéniek – jobban mondva feketefaluiak. Talán akkor a partiumi magyarság létszáma is gyarapodna. Jól ismerve a megye többi magyarlakta települését, úgy vélem, nem ártana, ha lakóik ellátogatnának Feketefaluba és a már említett Bankasorra – mindkettő Érsemjén tartozéka –, és saját szemükkel győződnének meg arról, hogy igen, egy ilyen egyszerű helyen is nagyon szépen meg lehet élni.

Deák F. József

Ahonnan gyümölcs kerül az asztalra

Székelyhidat elhagyva, még mielőtt beérnénk Érolasziba, a macskaköves út melletti domboldalon található KÉCZ ATTILA birtoka. Sok munkával, kitartással irigylésre méltó gyümölcsöst telepített szülőfaluja peremén az olaszi gazda.

Nagy fakapu állja utamat, vendéglátóm síruhában, bakancsban, jól bebugyolálva érkezik elém. Pedig a sok esős nap után végre kellemesen süt a nap. Mint később kiderül, nem kockáztathatja, hogy megfázzon, mert sok a munka, eljött a metszés ideje. Csak néhány fotó erejéig szabadítja ki magát a vastag fejfedőből.

A sok esőnek alig van már nyoma a fasorok között, itt-ott még ragad a talaj, de jól lehet már bóklászni a fakoronák alatt. Az esővel nincs is semmi baj, minél több, annál jobb, a nedvesség így lejut az alsóbb gyökerekig, viszont a korai viszonylagos melegnek még lehet hátulütője – magyarázza Kécz Attila, miközben a birtok másik fertályán álló házhoz igyekezünk. A gazda saját készítésű almalevét szürcsölgetjük, miközben újsütetű ismeretségünk tiszteletköreit rójuk.

A harminchét éves fiatalember Érolasziban született, de kétlakinak mondható, hisz hol szatmári otthonukban, hol a gyümölcsösben lakik a családjával. Falusi gyerek lévén nem állt tőle távol a gazdálkodás, így számára ter-

Barackos a dombháton

Kécz Attila maga metszi a gyümölcsfákat

mészetes módon agrármérnöknek készült. Kolozsvári egyetemi évei alatt ismerkedett meg behatóbban a gyümölcstermesztéssel. Közben az agrárdiploma mellé a kataszteri mérnöki diplomát is megszerezte. Néhány évet földmérőként is dolgozott, manapság viszont már a maga ura. Feleségével, Enikővel az egyetemen ismerkedett meg, ő is szakmabeli, mérnök. Az ő révén kerültek Szatmárnémetibe, ott építettek házat, jól érzik magukat. Nagyváradot túlzsúfoltnak, zajosnak tartja Attila, szerinte Szatmár meghittebb hangulatú város. Időközben a család is gyarapodott: Tímea lányuk tízesztendős, Ágota nyolc, a legújabb jövevény, Áron pedig három hónapos.

Kécz Attila a feleségével közösen vezeti a farmot, együtt végzik a kétkezi és az adminisztrációs munkát. Most egy ideig kettőjük helyett dolgozik a ház ura, mivel párja Áronka nevelésével van elfoglalva. Gyakran ingáznia kell Szatmár és a birtok között, de ennek előnyei is vannak. Többnyire vonattal jön-megy, így legalább jut ideje olvasásra utazás közben. Másként ezt nem tehetné meg – hangzik az optimista magyarázat.

Már egyetemi évei alatt kacérkodott a gyümölcsfaoltással, így miután 2003-ban papírt is kapott a tudásáról, már csak ismereteinek „finomítására” volt szükség. Némi piackutatást is végeztek, mielőtt belevágtak a gyümölcsös létrehozásába. Úgy vélték, hogy amivel a legtöbb vesződés van, ami a legkényesebb, az egyben a legeladhatóbb is, hisz azzal kevesen mernek foglalkozni. Ezért esett a választásuk az őszibarackra és a kajszira. A dombos terület is viszonylag megfelelő volt, hisz a hideg völgyek nem kedveznek e két fagyérzékeny fajtának. Eddig nem is volt gondjuk az értékesítéssel, a váradi nagybani piacon adtak túl portékájukon.

Sikerült egymás mellett lévő parcellákat megvásárolniuk, így összefüggő, négyhektáros területre tettek szert. 2006-ban kezdődött a nagy munka, a telepítés. Három év múltán megmutatkozott az első termés; hét-nyolc éves koruktól válnak teljesen termővé az elültetett csemeték. A gyümölcsfák várható életkora húsz-huszonöt év. Persze ez sok mindentől függ. Attila mutatja is, hol foghíjas az ültetvény, a betegségek ellen nem könnyű védekezni. A legmegátalkodottabb közülük a monília nevű gombafertőzés, mely nemcsak virágzáskor támad, de a leveleket is megfertőzi, és a gyümölcsben is kárt tesz. Házigazdám sokáig nem értette, miért nem tud hatékonyan védekezni a kártevő ellen. Nyugati technológiát alkalmazva, a lemetszett ágakat beledarálta a talajba, ahogyan a fejlett országokban szokás. Ám a lemetszett beteg ágak magukkal vitték a talajba a fertőzést, és a gombák nyugodtan szaporodtak. Nyugaton annyi vegyszert kiszórnak a gyümölcsösökben, hogy alkalmazható ez a módszer, de a Kécz család igyekszik a lehető legkevesebbet permetezni. Azóta metszés után a levágott részeket rakásba hordják és elégetik.

Fészer is épült a tárolásra

Az ingoványba ültetik majd a nyárfacsemetéket

Terepszemlét tartunk. Az ágakon már megduzzadtak a rügyek, kezdeni kell a metszést. Tart is tőle a gazda, hisz egy fagy elviheti a termést. A területet 1,5 hektár kajszival ültették be, 2 hektárnyi az őszibarackos, a fennmaradó részen cseresznye, szőlő, alma terem. Bár használnak vegyszereket, intenzív termelésnek mégsem nevezhető az övéké. Példaként említi a gazda, hogy míg náluk tíz tonna a maximálisan elérhető hektáronkénti hozam, addig a nyugati agyontápozott gyümölcsösökben akár negyven tonna termésátlag is elérhető.

Az egyik szegletben nyárfacsemeték várnak kiültetésre. Kéczéknek van egy jókora lápos parcellájuk, azt szándékoznak beültetni velük. Kiderül, hogy gabonatermesztéssel is foglalkoznak bő nyolcvan hektáron, a terület egy részét bérlik. A gabona minden évben hoz némi jövedelmet, ha más nem, legalább a területalapú támogatás megmarad. Viszont a gyümölcsös nagy befektetést igényel, és hosszú évek múltán hoz hasznot.

Már indulóban vagyok, amikor kikívánkozik belőlem, mennyit vesződöm a kajszikkal. Nincs jobb a kajszilekvárnál, állítja a feleségem, de évek óta nem sikerül hosszú távon meghonosítanom ezt az ízletes gyümölcsöt termő fafajtát, pedig a kertem is dombos. „A csemetéket honnan vásárolta?” – hangzik el a diagnózis megállapítására szolgáló kérdés. Hát nagyváradi szupermarketekből, válaszolom gyanútlanul. Ez a baj, hisz a vidékünkön tájidegen, betegségekre fogékony, többnyire olasz eredetű oltványokról van szó. Tárolásuk sem megfelelő, mire a kertekbe kerülnek, jobbára kiszáradnak, így csekély esélyük van a megragadásra. „Vannak fiatal oltványaim, jövőre kiültethetők lesznek, majd abból adok én önnek” – ígéri meg búcsúzóul Kécz Attila. Szaván fogom, hátha a feleségem is békén hagy, ha kajszilekvár kerül a palacsintába.

D. Mészáros Elek

Új székhelyen Margittán a kifizetési ügynökség

Ünnepélyes keretek között, közigazgatási elöljárók és egy európai parlamenti képviselő jelenlétében vágták át az avatószalagot a Mezőgazdasági és Kifizetési Ügynökség új margittai székhelyén. Tizenhat helyhatóság tartozik hozzá.

Több mint ötezer kérvényt nyújtottak be tavaly a Margitta környéki településeken gazdálkodók a Mezőgazdasági és Kifizetési Ügynökség helyi kirendeltségén. Amint Radu Costruț irodavezető elmondta, tíz munkatársával eddig egy fűtetlen helyiségben dolgoztak, a víz sem volt bevezetve, az irattáruk pedig az egykori műtrágyaraktárban kapott helyet. Több intézmény, köztük a margittai önkormányzat együttműködésével költözhettek be a Caragiale utca 29. szám alatti új székhelyükre a múlt hónapban.

Négy irodát, várótermet, irattárat, ügyfélfogadó helyiséget és két mellékhelyiséget rendeztek be itt a térségi állattenyésztési reprodukciós központ üresen maradt épületében. Emberibb körülmények között fogadhatják az ügyfeleket, akik Margittáról és tizenöt községhez tartozó falvakból érkeznek: Alsótótfalu, Bályok, Berettyócsohaj, Berettyószéplak, Érábrány, Érszőlős, Felsőderna, Hagymádfalva, Papfalva, Szalárd, Tasnádbajom, Tataros, Tóti, Vámosláz, Vedresábrány. Az avatáson jelen volt többek között Delorean Gyula alprefektus, Florian Pavel, a kifizetési ügynökség Bihar megyei kirendeltségének vezetője és fia, Emilian Pavel EP-képviselő, környékbeli önkormányzati vezetők és az érintett gazdálkodók közül is néhány. Florian Pavel legközelebbi céljának az ügynökség belényesi kirendeltségének új székhelyre költöztetését nevezte meg, továbbá a Nagyváradon található megyei székházuk korszerűsítését.

Láttamozzák az életjáradéki igazolványokat

Március 1-től augusztus 31-ig láttamozzák 2015-re a mezőgazdasági életjáradékban részesülők igazolványát, tájékoztatott a Mezőgazdasági Kifizetési és Intervenciós Ügynökség Bihar megyei központja.

Az életjáradékosok személyesen vagy megbízottjuk által láttamoztathatják a könyvecskét az ügynökség nagyváradi, Matei Corvin utca 1. szám alatti székhelyén. Az igazolvány láttamozásához szükséges iratok: személyi igazolvány, az életjáradéki igazolvány, az árendaszerződés, bankszámla-kivonat, esetenként rokkantsági igazolás, mind eredetiben és másolatban is. A megbízottnak a felsoroltak mellett saját személyi igazolványát és közjegyző által hitelesített meghatalmazást, valamint ezek másolatát is be kell mutatnia. Mindazokat, akik tavaly is láttamoztatták az igazolványukat, postán értesítették arról, hogy mikor jelenjenek meg, és milyen dokumentumokat vigyenek magukkal – mondta Florian Pavel, az ügynökség megyei igazgatója. Ha alapos okból nem tudnak megjelenni a megjelölt időpontban, akkor augusztus 31-ig felkereshetik az ügynökséget, de figyelembe kell venniük, hogy először azokat fogadják, akiket aznapra jegyeztek elő.

Ha tavaly megváltozott például az árendába adott földterület nagysága, az érintetteknek újra kell elemeztetniük iratcsomójukat, csak ezután láttamoztathatják az igazolványukat. A 2015-re járó életjáradékot idén november végéig utalja át az ügynökség a jogosultak lejben nyitott bankszámlájára.

F. N. L.

Cserkészcsapat alakult Székelyhídon

Születeinek kíséretében több tucat kisiskolás jelent meg a székelyhídi múzeum nagytermében a helyi cserkészszövetség február közepén megtartott alakuló ülésén. A megyében ez a tizennegyedik cserkészcsapat, Zólyomi Dávid nevét vette fel.

Horváth Béla alelnök a köszöntést gyakoroltatja

Rácz Anita, a frissen megalakult székelyhídi Zólyomi Dávid Cserkészcsapat parancsnoka

A találkozót megnyitó **Béres Csaba** polgármester elmondta, hogy egyetemistaként ismerkedett meg e nemes feladatokat maga elé tűző, több mint százéves múltra visszatekintő szervezettel, s maga is cserkész lett. Arra biztatta a fiatalokat, hogy lépjenek be a szövetségbe, amely testet és lelket épít, jellemet formál. A Bihar Megyei Cserkészszövetség elnöke, **Borsi Lóránt** átfogó ismertetőt tartott a cserkészet történetéről, amiből kiderült, hogy ez a legnagyobb létszámú fiatalokat tömörítő szervezet, világszerte mintegy negyvenmillió tagot számlál. A cserkészköszönés verbális és vizuális is. A „Jó munkát!" köszöntéssel egy időben három ujjukat is felemelik, ami az isten, a haza és az emberszeretet iránti elköteleződésüket jelképezi. Az üdvözlésre pedig a „Légy résen!" szavakkal illik válaszolni.

A cserkészek elsődleges feladata jót cselekedni, ez a gyermek fejlődésére kedvező hatással van oly módon is, hogy majdan hasznos, másokra odafigyelő felnőtté váljon. **Horváth Béla**, a megyei szövetség alelnöke a játszva tanulás jelentőségéről beszélt, a közös táborozásokról, ahol barátságok születnek, kialakul a közösségbe tartozás érzése, s ez növeli az egyén önbizalmát.

Szegedi Dávid csapatparancsnok vezetésével néhány szalacsi „veterán" is eljött a találkozóra, ők cserkészélményeiket osztották meg a jelenlévőkkel. A későbbiekben pedig az elmúlt évek tevékenységeiről láthattak videofilmet. Ott helyben huszonnyolc fiatal kérte felvételét az újonnan alakult cserkészcsapatba; a kérelmeket **Rácz Anita** parancsnok fogadta.

Borsi Lóránttól érdeklődtünk a cserkészet szervezeti felépítéséről, az idei tervekről. Romániában három szervezet létezik: a románok külön szervezetben működnek, a Romániai Magyar Cserkészszervezet mellett pedig a Bihar megyei szövetség a harmadik alakulat. Utóbbi 2010-ben kezdte működését, célja az egész megyére kiterjedő hálózat kiépítése. Már megközelítőleg négyszáz tagja van, s napról napra több lesz. Bárki beléphet kortól, nemzetiségtől, vallástól függetlenül, ha megfelel az alapszabályzatban megfogalmazott követelményeknek. Egy év próbaidő előzi meg az eskütételt, melyre minden év március 15-én kerül sor Nagyváradon. Minden januárban a vezetőség összeállítja az éves eseménynaptárt a közös rendezvényekről, emellett minden helyi cserkészcsapat külön programtervet készít.

D. M. E.

Sokan érdeklődnek a cserkészet iránt

Borsi Lóránt, a megyei szövetség elnöke

Több mint fél százada a kereskedelemben

Nagyszalonta lakói közül az egyik legaktívabb kétségkívül NAGY IRMA. Nyugdíjasként is szívvel-lélekkel, tudása legjavát nyújtva munkálkodik. A város központjában található saját üzletében beszélgettünk vele.

Szerető feleség, anya, nagymama, dédmama és üzletasszony Nagy Irma, aki szívén viseli nagyszalontai nyugdíjastársai sorsát is. Fiatalokat megszégyenítő lendülettel és energiával éli mindennapjait. Kérésünkre szívesen felidézte életútját, mesélt családjáról, és megosztotta velünk a kereskedelemben szerzett fél évszázados tapasztalatainak némelyikét is.

– Nagyszalontán születtem 1944. január 1-én. Az én időmben még fiatalabb korban kezdődött a házasélet. Én is korán mentem férjhez. Akkoriban a családok elvárásai is meg kellett hogy feleljenek egymásnak, a szülőknek joguk volt beleszólni, hogy a frigy létrejöhet-e vagy sem, de ez a helyzet akkor elfogadott volt és mindenkinek megfelelt. Így aztán én 18, a férjem pedig 25 éves volt, amikor összeházasodtunk. Megjegyzem, hogy idén májusban már az 54. házassági évfordulónkat ünnepeljük. A férjem már 16 éve tölti a nyugdíjas éveit, és este ugyanolyan szeretettel vár haza, mint régen. Én pedig még mindig hivatalosan dolgozom. Húszéves voltam, amikor megszületett a kislányunk, és ezzel le is zárult a családi szaporulat, mivel magasra tettük a mércét, és a számunkra megfelelő otthon megteremtése volt a következő cél. Van két csodálatos unokám is, Petra és Patrik. Petra az angol–román tanári pályán végzett, de nem a tanügyben, hanem egy vállalatnál kamatoztatja angoltudását. A férje agrármérnök, és van egy tündéri kisfiuk, az én egyetlen dédunokám. A fiú unokám Németországban találta meg a boldogulását, ami számunkra nehezen elviselhető, mert mi nagyon családcentrikus életet élünk, és nagyon hiányzik közülünk. Ő rövidesen elveszi Patrícia nevű barátnőjét.

Nagy Irma 51 éve dolgozik a kereskedelemben, 26 éve saját üzletét irányítja

– Milyen előzmények után alakult meg saját vállalkozása, a Gyöngy Impex?

– Az iskolai végzettségem nyolc osztály, utána cipőfelsőrész-készítő szakiskolát végeztem. Ezután öt évig dolgoztam a lábbelikészítő szakmában, s ez az idő elég volt ahhoz, hogy eldöntsem, nem ez az életcélom, és beiratkoztam kereskedelmi képzésre. Ezt elvégezve négy évig elárusítóként, majd huszonhat éven át üzletvezetőként dolgoztam az állami kereskedelemben. Később megadatott a lehetőség, hogy saját üzletet nyithassak, mivel az állami kereskedelem igencsak meghanyatlott, és akinek volt bátorsága és pénze, vállalkozhatott. Azóta 21 év telt el és a lányommal együtt dolgozunk a saját méteráruboltunkban. Ez a lányom után kapta a Gyöngy nevet.

– Hogyan teltek az elmúlt évek a vállalkozás szempontjából?

– Nem minden időszak telt hullámvölgy nélkül, de meg kell tanulni elviselni a jelentkező problémákat, átlépni a nehézségeken és továbbmenni. Én határtalan szeretettel végzem a munkámat, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy immár 51 éve dolgozom a kereskedelemben, de még egyik buktatónál sem álltam meg, mindig kerestem olyan kiskaput, amin keresztül továbbmehettem. Az üzlet a forgalmát tekintve, mondhatom, jól működik, szívesen jönnek be a vásárlók, hiszen a termékek széles skálája megtalálható nálunk, minden olyasmi, ami a textiliparhoz kötődik. Az utóbbi időben az áfa csökkenése valamivel ol-

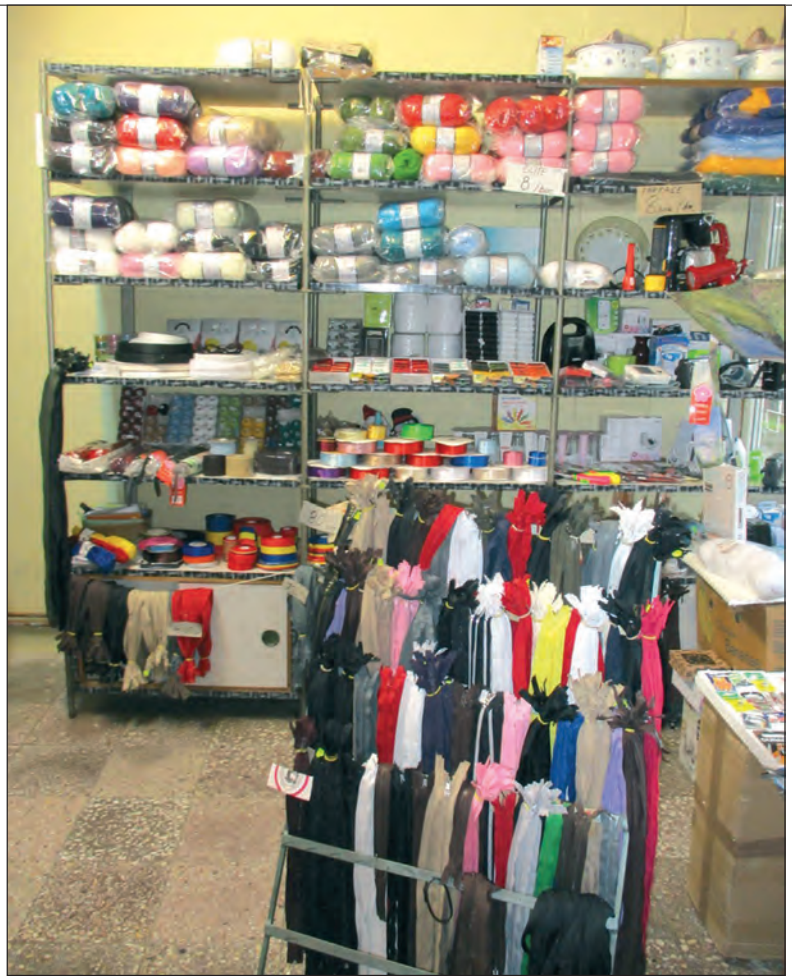

A boltban szinte minden apróság megtalálható, amire egy háztartásban szükség lehet

csóbbá tette nálunk is a termékek fogyasztói árát, de ez inkább az élelmiszereknél érezhető. A mi árukészletünkre szinte naponta szükség van, sok apróságot tartunk: gombok, zipzárak, cérnák, fonalak, különböző anyagok, és még hosszan sorolhatnám. Nincs hasonló bolt a városban, vagy ha van is, elenyésző számban.

– Konkurenciát jelent-e a közeli magyar határ a vásárlóerő tekintetében?

– Közel vagyunk a határhoz, de az számunkra nem konkurencia. Az üzlet árukészlete nagy részben Romániában gyártott termékekből áll, mivel meg vagyok győződve róla, és a vásárlóim is, hogy jó minőségű a hazai árucikk. Emellett több külföldi gyár kirendeltsége is dolgozik az országban, és tőlük is lehet vásárolni.

– Mivel foglalkozik szívesen a szabadidejében?

– A szabadidőmet igencsak be kell osztanom. Az első természetesen az imádott családom, de az üzlet gondjait sem teszem soha félre, hiszen ez az életem velejárója. No és nem hagyhatom szó nélkül, hogy 13 éve vezetem a Romániai Magyar Nyugdíjas Szövetséget, ahol azon munkálkodom, hogy a nyugdíjastársaim életébe derűt, vidámságot varázsoljak. Énekelünk, táncolunk, kirándulunk, versenyeket, fesztiválokat rendezünk, a maradék kis időmben pedig a városi programok szervezésében is ott segítek, ahol kell, persze ha kérik. Így akkor talán el is fogyott a nap 24 órája.

– Mit tanácsolna a fiataloknak a pályaválasztás kapcsán, illetve útravalóul az életükben adódó gondok leküzdésére?

– Ha üzenhetnék a fiataloknak, és még figyelnének is rám egy pillanatra, csak arra buzdítanám őket, hogy tanuljanak, és szerezzenek minél többen felsőfokú végzettséget. De ha ez számukra megterhelő, akkor tanulják ki a nekik megfelelő szakmát, hiszen így is éppen olyan értékes tagjai lesznek társadalmunknak, mint az egyetemet végzettek, és nagy szükség van rájuk is. Senki ne hagyja el a szülőföldjét, a szüleiket, a hazájukat, mert ahogyan mondani szokás, „idegenben keserűbb a sírás, idegenben másként fúj a szél”.

Balázs Anita

Ágyneműk és anyagok, kelmék széles választéka várja a vásárlókat

Fókuszban Esztár XX. századi története

A berettyóújfalui Bihari Múzeum új sorozatot indított februárban *Tudástár – szabadegyetem mindenkinek* címmel. Elsőnek CSARKÓ IMRE *Szemelvények Esztár XX. századi történetéből* című könyvét mutatták be. A fiatal történészkutató munkájának apropóját az adta, hogy Esztár tavaly ünnepelte első írásos említésének 800. évfordulóját.

Csarkó Imre a magyar kultúra napján Esztárban

– Mi vonzotta a történészi, néprajzi pályához? – érdeklődtünk a sikeres könyvbemutató után a monográfia szerzőjétől, Csarkó Imrétől, a Bihari Múzeum munkatársától.

– Meghatározó volt az életemben az általános iskolás történelemóra Herceg Barna tanár úrral, de Körtvélyesi Jánosné tanárnő és Nagy Sándor tanár úr is csak megerősítettek abban, hogy történelemmel kell foglalkoznom. A történelem mellett pedig a néprajz a két szakterület közötti átfedésekből, hasonlóságokból adódott, illetve jól kiegészítik egymást. Néprajztudással is felvértezve kicsit másképp látom a történelmi folyamatokat, mint ha csak történelmet tanultam volna.

– Történelmi szakdolgozatának témájában miért esett a választás a kormányzó fiára?

– A Horthy-korszak, vagyis a két világháború közötti időszak az egyik kedvencem a XX. században belül. A kormányzóról már rengeteg mű jelent meg, ellenben István fiát, úgy éreztem, kissé elhanyagolják, holott kormányzóhelyettessé nevezték ki, kiváló pilóta volt, és kötelességtudattól vezérelve vett részt a II. világháborúban, s 1942-ben az orosz fronton repülőbalesetben hunyt el. Példakép lehet a mai fiatalság számára is, elhivatottságban, kötelességtudatban.

A falukutató csoport sokat segített a dokumentumok beszerzésében

– A fiatal történészek körében kedvelt korszak a XX. század? Mit talált vonzónak ebben?

– Egyrészről a szinte kimeríthetetlen források megléte inspirált, hisz erről a modern korról rengeteg képi, mozgóképi és írott, ezenfelül tárgyi anyag fennmaradt. Másrészről ez a század igencsak mozgalmasra sikeredett, nemzetünk sorsát is máig alakító történelmi folyamatok korszaka ez. Ha a néprajzot veszem, akkor a század elején még élt a hagyományos népi életmód, majd ez a világháborúk és politikai változások hatására gyakorlatilag majdnem megszűnt. A történelem és a nép-

Egykori szüreti felvonulás a mai esztári helyszínen

rajz összefonódása a XX. században különösen jól tetten érhető. A múzeumban is sok anyag lelhető fel ebből a korszakból. Ezenkívül igen közeli korról beszélünk, hiszen ük-, déd-, nagyszüleink, idősebbek szüleinek világa ez.

– Nem mindenkinek adatik meg, hogy a szülővárosában, olyan munkahelyen dolgozhasson, ahol a történelem, a néprajz, a múzeumi pedagógia összekapcsolódhat…

– Örültem a lehetőségnek, és teszem a dolgomat legjobb tudásom szerint. Eddig szinte csak kedvező tapasztalataim vannak, az emberek segítőkészek, a város különböző intézményei között jó az együttműködés. Nyilván nagy szerencsém van, hogy olyan munkakörben dolgozom, amit tanultam és amit szeretek, így elmondhatom, hogy a munkám a hobbim is egyben. Bár ennek az a hátulütője, hogy néha szabadidőmben sem tudok teljesen elhatárolódni a munkától, hiszen leginkább történelmi-néprajzi témájú könyveket olvasok.

– Helytörténeti munkája, melyben a XX. század térségünkre gyakorolt hatását vizsgálja, három bihari katona I. világháborús naplójának feldolgozása. Hogyan találta meg a forrásanyagot?

– Az egyik napló a Bihari Múzeum gyűjteményében hevert várva, hogy valaki rátaláljon. A másik egy helytörténeti vetélkedő folyamán került elő egy székelyhídi családtól, a harmadik pedig Gáborjánból, az I. világháborúnak emléket állító kiállítás anyaggyűjtése alkalmával. A témák és a történelem előttünk hevernek, kis szerencsével kincseket lehet találni.

A kismonográfia borítója

– Talán nem volt véletlen a Szemelvények Esztár XX. századi történetéből *című kiadvány megírása sem…*

– Volt ebben valami sorsszerűség is. Amikor legelőször összeültünk az esztériakkal, 2014. november 13-án, és nézegetni kezdtem a dokumentumokat, rátaláltam egy éppen 70 évvel azelőtti, 1944. november 13-i bejegyzésre, a II. világháború egyik polgári áldozatának a halotti anyakönyvi kivonatára. Akkor úgy éreztem, hogy nekem ezt a megbízást el kell vállalnom.

– Nem okozott-e gondot az idő rövidsége, illetve a hatalmas, több ezer oldalnyi dokumentációs anyag?

– Vállaltam, hogy megírom a százoldalas könyvet egy hónap alatt, persze a dokumentumok átnézése és válogatása már előtte megkezdődött. A válogatásban és szelektálásban, valamint a digitalizálásban nagy segítségemre voltak munkatársaim. Rajtuk kívül persze a helyi falukutatók, akik szó szerint árasztották a jobbnál jobb forrásokat, fényképeket és interjúkat, mindezekből lett összerakva a kiadvány. Példamutató az a hozzáállás és segítőkészség, amit tanúsítottak, és ahogy a témával foglalkoztak. Folyamatosan, egyre több információt adtak át. Sok-sok gigabájtnyi dokumentumot digitalizáltunk: ha a feldolgozott lapokat egymásra rendezném, több tíz méter magas irattornyot kapnék! A mű hitelességét erősíti, hogy az interjúk, a gyűjtött anyagok és a levéltári források rengeteg helyen egybevágtak, egymást erősítették, és a több mint 200 lábjegyzet is visszakereshetővé teszi a munkát.

– Volt-e valami a munka során, ami különleges érzéseket váltott ki önben?

– Több olyan első és második világháborús honvédet, polgári áldozatot találtam, aki nem szerepel az emlékműveken! A közeljövő feladata lehet, hogy Esztár pótolja ezt a hiányosságot. A könyvben több fénykép embereket és sorsokat ábrázol. Például Tarcsi Lászlót levente-egyenruhában örökítették meg az 1930-as évek második felében, majd kiderült, hogy a II. világháborúban hősi halált halt. Találkoztam egy hasonló nevű fiatal építésszel Debrecenben, megkérdeztem, honnan származik, és kiderült, hogy egy családról beszélünk. Nagyon szerettem a vadászvacsora történetét is: a vadászok vacsoráján megjelentek a zenészek, először elküldték őket, de aztán kivilágos-kivirradtig szóló vigasság kerekedett, majd feljelentés is született az ügyben, mert úgy érezték az atyafiak, hogy nem méltó egy egyházi iskola falai közé az ilyen mulatság.

– Maradt-e még annyi feldolgozandó anyag, amiből esetleg egy újabb kiadvány születhet?

– Bőven! Elsősorban egyházi és iskolatörténeti iratok vannak még nagy számban, ezekből kikerekedhet egy-egy hasonló nagyságú kötet, mint a mostani. És ahogy az esztériakat megismertem, ez a feladat nem sokáig várat magára!

Kocsis Csaba

A hobbi és a szakma egy: a lélekmentés

BERKE SÁNDOR tiszteletes tősgyökeres tenkei, ősei már 1590 óta ott éltek. Hithű, templomba járó református család egyetlen gyermeke, mindkét nagyapja és édesapja is presbiter volt.

A tenkei református templom

Kilencéves volt a fiú, amikor Tenkéről a Berke család Nagyváradra költözött, éppen avégett, hogy gyermekük rangosabb iskolába járhasson. A Zenei és Képzőművészeti Líceumban érettségizett, végzősként már egyéni kiállításon mutathatta be 21 grafikáját, ami akkor kevés 18 évesnek adatott meg. Tehetségesnek tartották, ő is érezte ezt magában, ezért Kolozsváron a képzőművészeti főiskola grafika szakára felvételizett, de sikertelenül. Ennek véleménye szerint ideológiai oka volt, mivel az volt ellene a vád, hogy a Szabad Európa Rádiót hallgatja, és az iskolában kommentálja. Azért is ment Kolozsvárra, hogy időnként átlátogasson a teológiára, mivel ez iránt is élénken érdeklődött. Mivel a művészet útját elzárták előtte, előtérbe került a teológia. Végül ezt a hivatást választotta, s a döntést akkor isteni irányításként értelmezte.

A sikeres felvételi után elkezdte tanulmányait, ami eleinte nem volt könnyű, mivel Nagyváradon román nyelven tanult, mert a művészeti középiskolában nem volt magyar tagozat. Viszont autodidaktaként tanulta a magyar nyelvet, nem volt jelentősebb lemaradásban. Románnyelv-tudásának pedig nagy hasznát vette az egyetemen, hiszen jól kiigazodott a hivatalos iratok kitöltésében, így másoknak is segíthetett.

A kispapi vizsgát 1978-ban tette le, ezután Nagyvárad-Velencén szolgált segédlelkészként. Ebben az időszakban nősült meg. „Ezt 11 év alatt Isten öt gyermekkel, majd négy unokával áldotta meg” – mondja. Három lánya, két fia, illetve három fiú és egy lány unokája van.

Sokat tanult Nagyváradon, hiszen bíztak benne, és hagyták dolgozni. Később Szemlakon (Arad megye), Apátkeresztúron, majd Kusalyon és Völcsökön (utóbbi kettő Szilágy megye) szolgált. „Ezeken a helyeken Isten segedelmével sikerült felvirágoztatnom a gyülekezeti életet – emlékszik vissza a lelkipásztor. – Szerencsés helyzetben voltam, mert a hobbim és a szakmám ugyanaz: a lélekmentés.”

A következő állomás 1990-ben már Tenke volt, ahová 27 év elteltével hazahívta a gyülekezet. Ezt örömmel elfogadta, lemondva a felajánlott teológiai katedráról. Döntését nem bánta

CE (Pro Christo et Ecclesia – Krisztusért és Egyházáért) Szövetség: az 1900-as évek elején jött létre Magyarországon. Erdélyben 1918-ban alakult meg az Evangéliumi Munkások Erdélyi Szövetsége, ez 1930-tól a CE Világszövetség tagja. 1948-ban Romániában beszüntették, de titokban tevékenykedett. 1989 után újraszerveződik, és 1991-ben hivatalosan bejegyeztetik. 1996-tól újra tagja a CE Világszövetségnek. Célkitűzése Krisztust valló, szolgáló létre segítő közösséggé lenni szóval és tettel. Bárki tagja lehet, aki a négy alapszabályt elfogadja, és ezt fogadalommal megerősíti.

Berke Sándor és felesége, Katalin

meg, nagy odaadással és örömmel szolgálja szülőföldjének református közösségét.

– Hogyan foglalná össze a tenkei szolgálati teendőket?

– Három aspektusuk van. Elsősorban a lélekmentés mint lelkészi szolgálat, ezen túl pedig van a diakóniai szeretetszolgálat, mely több mint húsz idős embernek ad ellátást, a harmadik pedig a kulturális központunk. A szeretetotthon a fennállása óta több mint 200 embernek adott otthont hosszabb-rövidebb időre. Létrehozása nyugati testvéreink támogatásával sikerült, a fenntartását már kisebb mértékben kell támogatni, mert majdhogynem önellátó. Tulajdonképpen a tenkei református egyházközség fiókintézménye. Általában kisnyugdíjasok veszik igénybe, jövedelmüket a hozzátartozóiknak ki kell pótolniuk. Állami támogatást nem kapunk. A művelődési központ szinte kuriózumnak számít, havonta összeül itt a művelődési kör, kiállításokat, koncerteket, előadásokat, csendesheteket és ifjúsági hétvégeket szervezünk.

A szeretetotthon

– Hány lelket számlál közösségük?

– Jelenleg 383 lelket számlálunk, közülük több mint 280 fő egyházfenntartó. Vannak, akik elköltöztek, de tenkeinek vallják magukat, és itt fizetnek egyházfenntartást. A magyar anyanyelvűek közül a reformátusok vannak többségben, lelkületükben is megmaradtak magyarnak. Vasárnaponként öt istentiszteletet tartunk: kettőt a templomban, kettőt a szeretetotthonban és egyet a szórványban, Bélfenyéren. Hetente van kóruspróba, amit szintén fontosnak tartok, hiszen ez is egy szolgálat. Templomunk 1200 férőhelyes, de sajnos létszámunk drasztikusan apadt az idők során.

– Kérem, számoljon be a Tenkén eltöltött több mint két és fél évtized fontosabb megvalósításairól!

– Minden szolgálati helyemen a gyülekezet lelki építését tartottam a legfontosabbnak. Ifjúsági kört, kórust szerveztünk feleségemmel, Katinkával, aki egyben kántor és karvezető is. A tenkei kórus 17 tagú, és négy szólamban énekel. A vidéki kórusok között előkelő helyen áll, részt vesz a kórustalálkozókon, illetve elfogad meghívásokat vendégszolgálatra. 1985 óta nyaranta ifjúsági táborokat szervezünk, ez szintén lehetőség a gyülekezetépítésre. A változás előtt az ilyesmit nem nézték jó szemmel. A megvalósításaink szerintem csodák megélésének köszönhetők. Ilyen volt a szeretetotthon létrejötte. Nagyon sokat köszönhetünk hollandiai, németországi, magyarországi, belgiumi és egyesült államokbeli barátainknak. Hat éve nyitottuk meg a művelődési központot, ez könyvtárat is magában foglal. A visszakapott egyházi vagyonok bevételeit egyházunk fenntartására fordítjuk. Az évek során kívül-belül felújítottuk a templomot és a parókiát, szinte mindent megjavítottunk. Néhány padot fűtünk az idősebbeknek a hidegebb időszakban.

– Mik a legfontosabb tervei?

– Szeretnék még néhány embert megtalálni Krisztusnak, és Hozzá vezetni. Sajnos nem lehet igazán pozitív jövőképem, mert rohamosan csökken a közösségünk. Ennek ellenére előre kell néznünk és hinnünk abban, hogy Istennek terve van velünk, és van miért élni. Fogyásunk oka főként az elköltözés. Kevés a munkahely, nincs megélhetési lehetőség.

(folytatás a következő oldalon)

Ember, küzdj!

Közhelynek számító megállapítás, hogy miközben az ég felé szökellő, fürdőmedencés palotákkal kivagyiságukat fitogtató szerencsefiak száma gyarapodik, velük egyenes arányban növekszik a nincstelenek, a földönfutók tömege is. Amikor Tél tábornok meglepi Romániát – teszi ezt minden évben, kivédhetetlenül –, az emberi fásultság mellett a természet is sújtja a kirekesztetteket.

Az persze más kérdés, hogy valaki milyen okból került vagy csúszott a társadalom ama szintjére, ahol egyedüli cél a mindennapok túlélése. Nem szándékunk senkinek a mentegetése, mert ismeretes, hogy sokan önnön hibájukból kerültek az utcára. Az alkoholizmus, a szétesett házasságok lépésről lépésre degradálják a megingott jellemet. Annak, aki körülményei, kilátástalan helyzete ellenére még tud terveket szőni, aki előre nézve látja a holnapot és a holnaputánt, tehát az álmodozás megszállottjának talán még van némi esélye. Neki is csak azért, mert saját erejében bízik, felismerte, hogy az őt körülvevő világ inkább szabadulni szeretne tőle, letagadni, eltitkolni a létezését, semmint keblére ölelni pusztán annak a logikának az alapján, hogy egyazon fajhoz tartozók, emberek vagyunk.

Furcsa ez a világ: hol megható, csodálatos humanitárius akciókra képes, hol meg a fától nem látva az erdőt, fittyet hány a szolidaritásra. Gyakran a távolba révedve aggódunk embertársainkért, de még gyakrabban siklik el tekintetünk a készülő közeli tragédiák fölött. Ilyenkor, a depressziónak kedvező télvíz idején, amikor a nélkülözés, a hiányérzet, a sötét magány sokakat kerget halálba, jobban oda kellene figyelnünk embertársainkra. Mert minden öngyilkosság hátterében a közöny bújik meg. És arat.

Küzdésre termett az ember. És küzd is. Csak egy kis hitre és követendő példákra van szüksége.

D. Mészáros Elek

A hobbi és a szakma egy: a lélekmentés

(folytatás az előző oldalról)

– Felesége az ön megfogalmazása szerint a „jobbik fele”. Miben, hogyan tudta segíteni munkájában?

– Ő a könyvészeti technikumot, majd később a vallástanári főiskolát végezte el. 1994-től a szeretetotthon megbízott vezetője. Mint már említettem, ő a kántor és a kórusvezető is. Egy szóval felelhetek arra, hogy miben segít: mindenben.

– A gyerekei közül lesz, aki továbbviszi ezt a szép és áldott hivatást?

– Az egyik lányunk és fiunk lelkészi végzettségű, de ha nem is lelkészként, minden gyermekünk részt vesz a gyülekezet munkájában. Mondhatom, hogy valamennyien átvették a stafétabotot.

– Úgy tudom, az ön lelkivilágában a teológiai tanulmányok során döntő változás következett be. Beszélne erről az olvasóknak?

– Harmadéven meghatározó változás történt életemben. Megújultam lelkileg; ez azt jelenti, hogy megtértem az Úrhoz, s ez nagy kegyelem számomra. Részt veszek a kezdetek óta a CE Szövetség munkájában. Ennek alapító tagja és két éve országos elnöke vagyok. Vannak, akik megkérdőjelezik a szövetséget, de én állítom, hogy tökéletesen keresztény és református. Senkit ki nem zár, mindenkit testvérévé fogad.

A művelődési ház

– Zárjuk beszélgetésünket valamelyik kedvenc igeversével!

– „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak.” (Róma 8,28)

Szőke Ferenc

Rátaláltak a szerepek

FÁBIÁN ENIKŐ frissen végzett színésznőként 1981-ben szerződött Nagyváradra – és azóta folyamatosan erősíti a váradi társulatot. Hamar megtalálta a helyét, őrá pedig – az eltelt emberöltőnyi idő alatt – jelentősebbnél jelentősebb drámai szerepek találtak rá. A városhoz kapcsolódó „márkahűsége” tehát magától értetődő.

Egy szilveszteri kabarében

– Tudatosan választotta a nagyváradi színházat vagy a véletlen sorsjátéka volt?

– Mindenképpen tudatosnak mondanám, mivel már a főiskolán összeházasodtunk Szentmiklósi József kollégámmal, aki szalontai volt. Ezért tervezgettük a Váradra jövést, bár én egyáltalán nem ismertem a várost. Brassói születésű vagyok, gyerekkoromban sok időt töltöttem a Székelyföldön, Árapatakon a nagyszüleimnél, számomra tehát a természetes közeget a hegyek jelentik. Amikor viszont Szalontára menet átutaztunk Váradon, nem nagyon láttam jelentősebb magaslatokat. Nagyon jól emlékszem, ahogy félve kérdezem Szentmiklósitól, hogy van-e legalább egy hegyecske Váradon. Megnyugtatott, hogy van, lesz hová mennünk kirándulni. Lassan ismertem meg a várost, mivel ingáztunk Szalontáról, hat hónapig az anyósomnál laktunk, és

(folytatás a következő oldalon)

Miske Lászlóval a *Vidám sirató egy bolyongó porszemért* című darab Lenkéjeként

Aletta van de Maetként, Medgyesfalvy Sándorral

Rátaláltak...

(folytatás az előző oldalról)

busszal közlekedtünk. A színháznál kedvesen fogadtak, mivel épp akkor hiánycikk volt a fiatal, tehát mondhatom, hogy jókor „estem be”. Egyébként velünk együtt jött kollégánk, Fekete Karcsi is, neki sem lehetett oka panaszra. Nagy lendülettel kezdtünk dolgozni, és minden fiatal természetes igényével, hogy majd ő váltja meg a világot. Mindhárman kész egyéni műsorokkal jöttünk, az enyém *Az idő körei* címet viselte, és 1983-ban be is jelentettük, hogy elmennénk a bákói fesztiválra. Az akkori főigazgató hallani sem akart róla, mind azt mondogatta, hogy nincs ott nekünk keresnivalónk, de mi erősködtünk, hogy legalább tanulunk a jelenlétből. Végül a tanulásról inkább neki kellett volna beszélnie, mivel hárman három díjat hoztunk haza, én első díjat nyertem a műsorommal. A díjak láttán a főigazgatónk mind azt bizonygatta, ugye milyen jó, hogy elmentünk, mondta ő, tudta előre. De nem is ez az emberi gyengeség a lényeg, hanem a közönség részéről hamar megérzett szeretet és a folyamatosan rám eső szerepek. Erős hangom, drámai alkatom tette lehetővé, hogy például már a legelején, egy irodalmi kerekasztal során elénekelt népdal után Szabó Ódzsa a szó szoros értelmében felkiáltott: *ezt vártam, most már meg tudjuk csinálni az Ősvigasztalást!* Óriási siker lett, sajnos sok embert meghurcoltak miatta, de sokan még ma is emlékeznek az előadás katartikus hatására.

A sikeres pályakezdésről a *Film Színház Muzsika* címlapsztoriban számolt be

Azt beszélték rólam a hangom miatt: én vagyok az élő bizonyíték arra, hogy nő is mondhat Adyt. Nem volt időm (szerep)álmodozni, mert a drámai szerepek rám találtak. Rögtön az elején például Sütő *Káin és Ábel* című darabjából Arabella, akit akár szerepálomnak is mondhatnék, hisz már a főiskolán el akartam volna játszani. Kovács Levente rendezte, akiről ennyi év után visszatekintve azt mondhatom, hogy a legjobb szerepeket tőle kaptam. Jött Fodor Sándor *Megőrizlek* című darabjának főszerepe, az első musical, amiben ját-

A *Rock-passióban* Máriát játszotta

Lola Blau – az 1998-as Rövid Dráma Fesztiválon I. díjas egyszemélyes musical

Fábián Enikő színművész

szottam – nagyon nagy kedvvel. És az első évek szerepei közül – a teljesség igénye nélkül – megemlíteném a legkedvesebbeket: Helénát a *Szentivánéji álomból,* a *Vidám siratóból* Lenkét, '85-ben *Az esőhozó ember,* Miske László évfordulós előadásának Lizzie-jét, D. R. Popescu *Kerti törpe* című darabját, a *Sosem lehet tudni* Gloriáját, Kincses Elemér *Kinek nyár, kinek ősz* című művét és 1988-ban egy átütő sikert: Gombrowicz *Yvonne, burgundi hercegnőjének* címszerepét. Laurian Oniga rendezte, aki azt mondta, hogy amikor először meglátott, a szememben meglátta Yvonne-t. A sikerek után a kollégák egy kicsit megváltoztak: a kezdeti kedvességből többen átmentek irigykedésbe. Ez tovább fokozódott '90 után, amikor például a *Rockpassió* szereposztását casting (válogatás) előzte meg, és engem választottak ki Mária szerepére.

Az *Yvonne, burgundi hercegnő* címszerepében

– Milyen konkrét változásokat hozott 1990 Fábián Enikő színpadi életében?

– Újabb jobbnál jobb szerepeket és több külföldi turnét. Az Apáczai Csere Jánosról szóló Kovách Aladár-darabban, a *Téli zsoltárban* én játszottam Aletta van der Maetot. Szlovéniába és Szlovákiába is elvittük az előadást, mindkét országban emlékezetes sikerünk volt. De nagyon szerettem a '90-es évek elején a *Bűntény a Kecskeszigeten-t* is, a '97-es év pedig talán a leginkább volt embert próbáló, ugyanakkor a legnagyobb művészi-emberi elégtétel is: egy időben készült *A makrancos hölgy* – Katát játszottam –, s a próba után újabb próba, a *Lola Blau* musical monodráma. Ez utóbbit szívesen elővenném, nem tudom, lesz-e rá lehetőségem. Nagyon-nagyon szerettem. És azért kellett egyszerre csinálni, mert mindkettőt Magács László rendezte. 2002 újból nagyon emlékezetes volt: akkor talált rám Szabó Magda *Régimódi történet* című regényének főszereplője, Rickl Mária. Nagyon-nagyon szerettem, és annak örülök, hogy Kovács Levente vezényletével sikerült a fiatal és az idős szereplőt is nekem eljátszanom, mert általában ketten alakítják. És nem hallgathatom el Szabó Magda dicséretét, aki ugyanezt emelte ki. Soha nem fogom elfelejteni meghatóan kedves szavait. 2013 újabb fontos állomás: *A fiú* című, Forgách András írta és rendezte előadásban castinggal én lettem az anya. Stúdió-előadás volt, és az író-rendező úgy csinálta meg, mintha filmfelvétel volna, mintha állandóan egy kamera figyelne.

– Említette az előbb, hogy A makrancos hölgyet *és a* Lola Blaut *egy időben rendezte Magács László, illetve más rendezőkről is beszélt. Hogy viszonyul Fábián Enikő a rendezőkhöz? Került már sor kenyértörésre?*

– Kenyértörésre nem, inkább a fiatalabb rendezőkkel fordul elő több vita, de tulajdonképpen mindig sikerül megbeszélni, egyeztetni a nézőpontokat, és végül közös nevezőre jutni.

– Közelebbi-távolabbi tervei?

– Közeledik a hivatalos nyugdíjkorhatár, nem tudom, hogy és mint alakul majd az élet. Mostanában kevesebbet játszom, ami azt jelenti, hogy többet lehetek együtt Brassóban férjemmel, dr. Régeny István nőgyógyász főorvossal és édesanyámmal, aki szintén ott él, bár szokott gyakran jönni hozzám Váradra. Most már kétlakinak mondom magam, mert Váradot ugyanúgy otthonomnak érzem, mint Brassót. Vagy még pontosabban: számomra az otthon fogalma kettő az egyben. Nem szeretnék egyszer csak végleg elszakadni a színháztól, foglalkoztat például egy musicalekből összeállított egyéni műsor. De maradjunk annyiban, hogy még nem tudni semmit pontosan, hisz a nyugdíjig van még majdnem egy évem. És addig sok víz lefolyik a Körösön, s a Cenk alatt is egymást kergetik az évszakok.

Molnár Judit

A dzsungel könyvének Bagirája

Bem hadnagya, Garibaldi őrnagya (3.)

Bihar vármegye báródsági kerületének szülötte, PAVEL PAPP DE POPA tábornok négy országot átfogó, rendhagyó katonai pályafutását az 55. bihari honvéd gyalogzászlóalj őrmestereként kezdte, s az olasz hadsereg vezérkari tábornokaként fejezte be.

A krími háború befejeződésével illúzió maradt Magyarország függetlenségének kivívása. Az 1859. évi francia–piemonti–osztrák háború volt az újabb fegyveres konfliktus, amiben Kossuth Lajos és az emigráció többi vezetője lehetőséget látott a magyar függetlenségi harc újrakezdésére. Valójában azonban Franciaország és Piemont kezében csupán játékszer volt a magyar emigráció.

Hősünk, a báródbeznyei ortodox tanító fia – egy maroknyi társával, aki szintén látott reményt a magyar szabadságharc folytatására – az elsők között lépett Itália földjére. Be is állt a Magyar Sereg Olaszhonban elnevezésű légióba. A solferinói ütközetet hirtelen lezáró villafrancai béke után az olaszok leszerelték az immár teherré vált magyar légiót, tagjai átmenetileg piemonti katonai szolgálat vállalására kényszerültek. 1860-ban viszont már az olasz egyesítést zászlajára tűző Garibaldi táborában találjuk őket.

Giuseppe Garibaldi. A Magyar Légió az ő irányításával harcolt Olaszhonért

Garibaldi zászlaja alatt

Amikor Szicíliában 1860 márciusában kitört a forradalom, a felkelők Giuseppe Garibaldit, az 1848–49-es itáliai szabadságharc hősét kérték fel, hogy a csapataik élére állva a Nápoly–szicíliai Bourbon Királyság ellen induljon. Május 6-án Genovában hajóra szállt önkénteseivel, 1064 emberrel és 4 ágyúval. A kis sereg vezérkari főnökéül Garibaldi hazánk fiát, Türr Istvánt, volt piemonti ezredest szemelte ki. Türrt, akit olasz bajtársai a kitartásáért „rettenthetetlen magyarként” tiszteltek, a hadsereg főfelügyelőjévé és tábornokká nevezte ki. Vezetése alatt állt a XV. hadosztály, ehhez tartozott a nemzetközi dandár, és ide osztották be az 1860. július 16-án megalakított magyar légiót is. Utóbbinak tagja lett Pavel Papp de Popa is. A Palermóba érkezett magyarokból megalakított egység 53 főből állt, és Mogyoródy Adolf őrnagy parancsnoksága alá helyezték. Létszáma augusztus elejére 89 főre emelkedett.

A Messinából átkelt fősereg erőltetett menetben – hajón és szárazföldön – megindult Nápoly felé. Garibaldi ért oda elsőnek, és társait be sem várva, bevonult Nápolyba – ott a forradalom már elsöpört minden ellenállást. A tartomány katonai parancsnokává Türr Istvánt nevezte ki.

A szicíliai expedíció során a magyar légió négy fontos egységből állt: gyalogzászlóalj (három század), vadász egység (mai szóval: mélységi felderítők, egy századnyian), tüzérosztály (két üteg) és egy huszárezred; a létszáma száz fölé emelkedett. Az október végi zászlószentelési ünnepségükön mind Türr, mind Garibaldi hitet tett amellett, hogy a légiónak a magyar függetlenségért kell majd harcolnia, és ehhez olasz segítséget is ígértek.

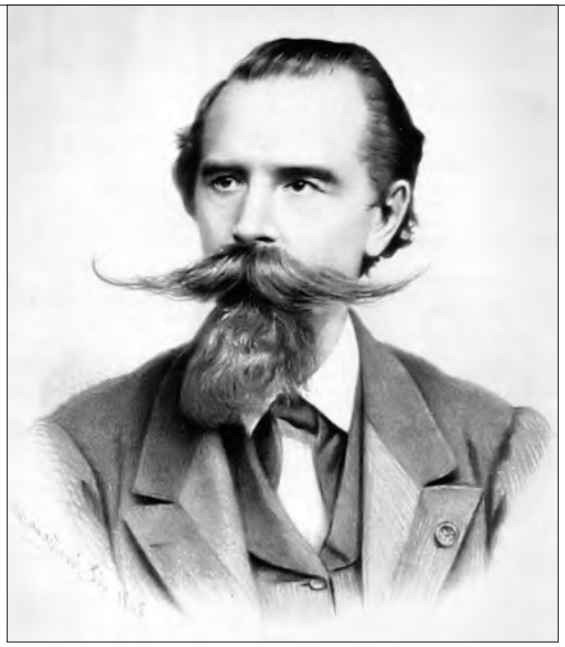

Türr István tábornok Garibaldi vezérkari főnöke, Nápoly kormányzója volt

A légió a brigantik ellen

Türr és társai időszerűtlennek tartották belső felkelés kirobbantását Olaszországban, így csak addig maradtak Garibaldi mellett, amíg megpróbálták tervétől eltéríteni. Ő azonban makacs elszántsággal szervezte önkéntes seregét, és 1862. augusztus elején elindult Róma felé. Pavel Papp de Popa néhány tiszttársával együtt Garibaldi mellett maradt.

A francia hozzájárulást nélkülöző római akciót a király rendelettel tiltotta meg, az önkénteseket az olasz királyi hadsereg körülzárta és rövid tűzharcban lefegyverezte. Garibaldi sebesülten került fogságba. Kossuth azonnal kérte a királyt, hogy engedje szabadon, bocsásson meg neki mint legyőzött ellenfélnek, és mint megtévedt hazafival fogjon vele kezet, ha megfogadja, hogy ezentúl csak közös akcióban vesz részt, de a király valóban adjon is helyet terveiben neki.

A tétlenség nem csak Garibaldi számára volt nehezen elviselhető: a magyar légióban is egyre több fegyelmezetlenségre, civódásra és az olasz hatóságokkal való összetűzésre vezetett. A hadügyminisztériumnak már 1862-ben sorozatosan kellett fegyelmi vétségek ügyében intézkednie. Mivel a légió vezetésében végrehajtott személycserék sem oldották meg a helyzetet, 1863 augusztusában felszámolták telepeiket. A tisztek többségét felmentették a szolgálat alól. Amikor a legénység látta, hogy egyre kevesebb az esély arra, hogy ők az új szabadságharc hadseregeként visszatérjenek Magyarországra, érthetően nagyon leromlott a morál.

A légió végül Garibaldi helyett a piemonti hadsereg irányítása alá került, s 1861–1866 között elsősorban a piemonti érdekeket szolgálta. Ahelyett, hogy a franciák által megszállt Pápai Államba küldték volna őket vagy Velence felé, hogy a Habsburg-uralom ellen harcolhassanak, főleg helyi rablóbandák (brigantik) ellen vezényelték Közép-Itáliába, illetve olyan elégedetlenkedők ellen, akik a piemonti király helyett inkább a nápolyi királyok uralmát kívánták volna vissza.

Az elmaradt magyarországi hadjárat

Kunffy Adolf, egy Balaton-felvidéki zsidó fiatalember, aki a szabadságharc kitörésekor még csak tízesztendős volt, alig múlt húszéves, amikor a Garibaldi-légió szervezésének hírére Olaszországba utazott. Élményeiről könyvet írt *Itáliában a magyar légiónál* címmel. Íme egy részlet: „Gőzösön tettem meg az útat Dél-Olaszországba, eltelve a vágytól, hogy mielőbb elérjem a magyar légiót. Nápolyba érkezve elfogott a csodálat ennek a mesés városnak és a Vezúvnak a látására. Onnét kimenve Nolába, hol a légió el volt helyezve, jelentkeztem a parancsnokságnál és fölvétettem magamat a huszárokhoz. Meglehetős fáradságba került, míg beletörődtem a lovaglásba és katonai szolgálatba, de kedvemet a fáradtság nem vette el. (…) A légió minden fegyverneme gyakorlatozott, Földváry alatt megvolt a katonai fegyelem és különös incidens nem fordult elő. (…) A légionáriusok égtek a vágytól, hogy harcba vigyék őket, és abban bíztak, hogy Garibaldi és az olasz kormány segítségével expedíció indul Magyarországba, hogy hazánk az önkényuralom alól felszabaduljon és azzal egyidejűleg Velence Itáliához legyen csatolva. A légióhoz érkező önkéntesek besorozásával, valamint az olasz hatóságok előtti képviselettel Teleky Sándor gr. ezredes volt kezdetben megbízva, és segédül Vetter főparancsnok engem rendelt ki melléje, mivel az olasz nyelvet eléggé bírtam.”

Az 1862-es aspremontei csatában Garibaldi súlyosan megsebesült, s a katonák szétszóródtak vagy fogságba estek. A magyar légiót sokan elhagyták. „A létszámban felére leszállt légió 1862 augusztus havában elhelyeztetett Felső-Olaszországba, Alessandriába. A légió ismét megfogyott, az összes létszám mintegy ötszázat tehetett. Ezek még kitartottak, elvezényelték később Chietibe a brigantik ellen, míg 1866-ban Bolognába kerültek, és a custozzai csata és Velence átengedése után a légió végleg feloszlott.”

(*Folytatjuk*)

Szilágyi Aladár összeállítása

Évfordulós műépítész

Nagyváradon született 1874. március 6-án BÁLINT ZOLTÁN műépítész, aki Jámbor Lajossal együtt a Lechner-féle magyaros szecessziót képviselte. Alkotásaik megtalálhatók Magyarország-szerte, két munkájuk Nagyváradon is látható.

Bálint Zoltán felsőfokú tanulmányait a budapesti Királyi József Műegyetemen végezte, 1892-ben diplomázott, majd 1895-ig hosszabb európai tanulmányutat tett Párizsban, Londonban, Berlinben. Hazatérve Korb Flóris Nándor és Giergl Kálmán irodájában dolgozott, majd 1897-ben társult Jámbor Lajossal, és vele közösen dolgozott 1934-ig.

Pályája kezdetén részt vett a Millenniumi Kiállítás épületeinek művezetésében, önállóan tervezte a pusztaszeri emléktárgyak pavilonját. Később Jámbor Lajossal együtt tervezték a párizsi világkiállítás magyar történeti pavilonját. Ezt 1900-ban a budapesti Vajdahunyadvár mintájára a magyar történelmi építészet részleteiből ötvözték festői együttessé. Az egyes iparágakat reprezentáló pavilonokat azonban már a párizsi art nouveau stílus jegyében készítették.

Gondos, visszafogott stílus

A XX. század elején Jámbor Lajossal közösen sikeresen vett részt több építészeti tervpályázaton: középületeket, iskolákat, magán- és bérpalotákat terveztek. Stílusukat ízlésesen visszafogott, részleteiben is gondosan megoldott, a társművészeteket is előszeretettel alkalmazó, esetenként magyaros, nemzeti jellegre törekedő szecesszió jellemzi.

Sokat pályáztak, és sok első díjas középületük valósult meg. Budapesten több épületet emeltek, például Zala György műtermes villáját (1898–1899); a Lederer-palotát (1903–1904); saját bérházukat; kislakásos bérházakat (1925), továbbá a Thököly úti Felsőkeres-

Bálint Zoltán sírja a budapesti Kerepesi temetőben

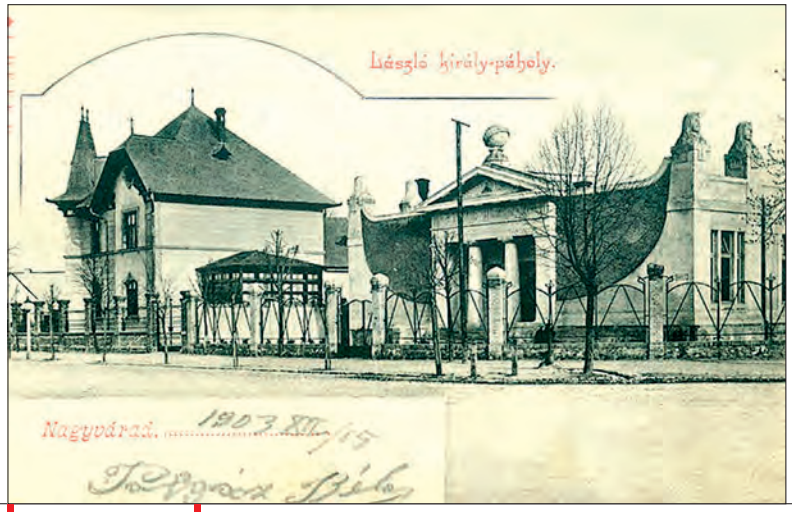

A László király szabadkőműves-páholy székháza. A váradi polgármester elképzelése szerint a közeljövőben szabadkőműves múzeumot rendeznek majd be itt

A Bihar kávéház nem sokkal a megnyitása után

kedelmi Iskolát és az Állami Számvevőszék épületét. Gyakran terveztek középületeket vidéki városokban, például Nagykanizsán a rendházat és a főgimnáziumot (1903); Fiumében a főgimnáziumot (1913); Esztergomban a Takarékpénztárnak bérházat. Nagyon szép, magyaros szecessziós épületük a Szatmárnémetiben álló Pannónia (ma Dacia) szálló. Terveik szerint készült Bornemissza Elemér szilvágyi kastélya. Részt vettek az Erzsébet-emlékmű különböző pályázatain (1902, 1903, 1910, 1913). 1902-ben Zala Györggyel közösen első díjat, az 1910-es tervükért szintén első díjat kaptak. Ők készítették a budapesti Vörösmarty-szobor építészeti részét (1902). Iparművészeti tevékenységük is számottevő.

Bálint Zoltán 1895-ben elnyerte a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet ezüstérmét. Művészeti kritikái a *Budapesti Hírlapban* (1901–1913), építészeti írásai a *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyében* jelentek meg (1914–1917).

1900-ban Bálint Zoltán felvételt nyert a Demokratia szabadkőműves-páholyba, és társa, Jámbor Lajos egy évre rá követte. Szabadkőműves mestermunkájukként tervezték meg a nagyváradi László király páholy páholyházát.

1914-től 1919-ig Bálint Zoltán a Budapesti Állami Lakásépítő Bizottság elnöke, 1918-ban az országos Középítési Tanács tagja volt.

A képeslap bal szélén látható a Füchsl-palota

Fiatalon elkerült Nagyváradról, a fővárosban élt, ott született Péter fia is, aki az orvosi hivatást választotta. Unokája Bálint András Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja.

Közös nagyváradi alkotások

Amint már említettük, Nagyváradon Jámbor Lajossal közösen tervezték a László király szabadkőműves-páholy székházát (1901) a Rulikowski (Armatei Române) út 4. szám alatt, illetve a Füchsl-palotát (1903), a Kossuth (Independenței) utca 11–13. szám alatt. Mivel e két épületről tavaly novemberben már írtunk Jámbor Lajos halálának 60. évfordulójára emlékezve, most a Füchsl-palotában egykoron működő Bihar kávéházat mutatjuk be.

A sarki Füchsl-palota átadása után a legnagyobb szenzációt az 1903. szeptember 13-án megnyitott Bihar kávéház jelentette. A Kossuth utca felé néző létesítmény (nagyterme a későbbi Dioda üzlet helyén volt) a különszobákkal együtt a földszinten helyezkedett el. A sarkon levő Buffet sörcsarnok és az emeleten egy játékterem tartozott még hozzá.

Nem sokkal a megnyitó után a helyi sajtóban így reklámozták az üzletet: „Bihar kávéház és Buffet sörcsarnok Nagyvárad elsőrangú szórakozóhelye, családok találkozóhelye, fényes kényelemmel berendezve. Kitűnő, pontos és figyelmes kiszolgálás. Hideg ételek és italok, frissen csapolt jóminőségű sör, tisztán kezelt borok. Naponta zeneestély. Legközelebbi napokban megnyílik a szuterénben a tekepálya, angol ping-pong játékkal. A közönség pártfogását kéri teljes tisztelettel Gyárfás Pál, a Bihar kávéház tulajdonosa."

A kávéház tulajdonosa igyekezett a vendégek igényeit kielégíteni, válogatott cigányzenekarokat hívott meg, így Rácz Lacit, Budapest híres prímását is. Ő állítólag az öreg Rácz Pali cigányprímásnak a 36. fia volt. Gyárfás újdonságként ingyenes mozgóképes vetítéseket is tartott abban a reményben, hogy egyre több lesz a vendég.

Gyárfás Pál 1904 áprilisában váratlanul eladta a kávéházat Bródi Mór fiatal fakereskedőnek. Hirtelen távozását talán az magyarázza, hogy Budapesten kibérelte a belvárosban levő Nemzeti kávéházat. A sörcsarnok útja ekkor elvált a kávéházétól, és más kezébe került. A továbbiakban már mindkét helyiséget hanyatlás jellemezte.

Péter I. Zoltán

IRODALMI DIVATKERGETŐ

Egy nemzedék színe és fonákja (1.)

Színe: Négyesy professzor mesterötöse

Amit **Baudelaire** és dekadensnek nevezett költőtársai a poézis megújítására Franciaországban a XIX. század közepe után megtettek, az a magyar irodalomba több évtizedes késéssel érkezett meg. Némi szimbolista, impresszionista vagy szecessziós vonás már Reviczky Gyula, Komjáthy Jenő és Czóbel Minka verseiben is jelentkezik, ám az „új időknek új dalaival" **Ady Endre** „tör be" Dévénynél (nyugat felől) 1906-ban az *Új versek* című kötetének első párizsi útja során írt darabjaival. A beköszöntő vers indítása a „Góg és Magóg fia vagyok én, / Hiába döngetek kaput, falat", a verszárlat pedig: „De addig sírva, kínban, mit se várva / Mégis csak száll új szárnyakon a dal / S ha elátkozza százszor Pusztaszer, / Mégis győztes, mégis új és magyar." Tehát röviden: a kaput sikerült átszakítani, utat nyitva ezzel a fiatalabb nemzedéknek is.

A vers jóslata bevált: 1908-ban megjelenik Nagyváradon *A Holnap* antológia, benne **Babits Mihály** és **Juhász Gyula** verseivel is, akik az ugyancsak 1908-ban indult *Nyugat* című folyóiratnak lesznek majd másokkal együtt Ady mellett vezető egyéniségei. Az antológiabeli közös jelentkezésük előzménye, hogy együtt tanultak a budapesti egyetem bölcsészkarán, ahogy **Kosztolányi Dezsővel** és **Tóth Árpáddal** is, irodalomtörténet- és esztétikatanáruk pedig **Négyesy László** professzor volt, akinek nevéhez fűződik a Négyesy-féle stílusszeminárium.

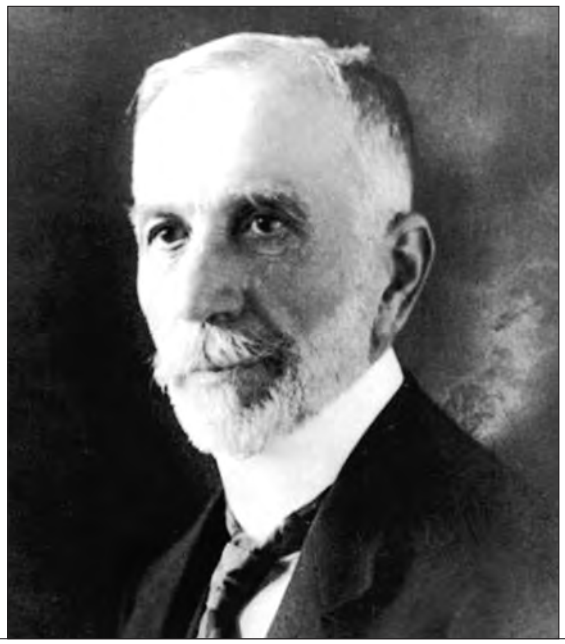

Az inspiráló professzor, Négyesy László

Sok tehetséges fiatal érezte szükségét új szellemben verset írni, tanáruk pedig szabad utat engedett tehetségük kibontakozásának. Önképzőköri tevékenység volt a stílusszeminárium, ahol valójában nem is Négyesy professzor irányította a munkát, hanem a résztvevők. Sokan jelentek meg az összejöveteleken, de a későbbi teljesítményük alapján Babitsot, Kosztolányit, Juhász Gyulát és Tóth Árpádot szokás Négyesy professzor „négyes fogataként", illetve a matematika–fizika szakról hozzájuk átjáró **Karinthy Frigyessel** együtt „mesterötösként" emlegetni.

A francia költészetben a szimbolizmus és impresszionizmus szorosan összefonódva jelentkezik, de mindkét irányzat a maga eszközeivel valósítja meg az úgynevezett hangulatköltészet célkitűzését: a megformálhatatlan megformálását, a kifejezhetetlen kifejezését, az érzékelhetetlen érzékeltetését – egyéni jelképekkel a szimbolizmus, az impresszionizmus pedig az érzékelések átfedésével (szinesztézia) és a zenei hangzás felfokozásával. Baudelaire *Correspondances* című verse programként meg is fogalmazza ezt az összefonódást. **Szabó Lőrinc** *Kapcsolatok* címmel fordította: „Templom a természet: élő oszlopai / időnkint szavakat mormolnak összesúgva; / Jelképek erdején át visz az ember útja / s a vendéget szemük barátként figyeli. // Ahogy a távoli visszhangok egyberingnak / valami titkos és mély egység tengerén, / mely, mint az éjszaka, oly nagy, és mint a fény, / egymásba csendül a szín és a hang s az illat."

Babits Mihály, Juhász Gyula és Kosztolányi Dezső

Költészetünkben Adyt tartjuk a legnagyobb szimbolistának, csodálatos jelképei közismertek, de impresszionista vonásokat aránylag ritkán találunk verseiben. *Köszönöm, köszönöm, köszönöm* című költeményének kezdősorai viszont, az érzékelések hármas egybemosásával, egy hosszas értekezésben elmondható érzést tesznek könnyen érthetővé: az élet sűrűjében csatázó, beteg ember a halál közelében döbben rá, már egyedül csak Istenhez fordulhat. „Napsugarak zúgása, amit hallok, / Számban nevednek jó íze van, / Szent mennydörgést néz a két szemem, / Istenem, Istenem, Istenem."

Adynak nem kenyere a zeneiség kiaknázása, a rímek, alliterációk nyújtotta zenei hatással elsősorban Tóth Árpád, illetve Kosztolányi, Juhász Gyula és a fiatal Babits Mihály él. Tóth Árpád *Rímes, furcsa játék* című versének a lényege is az, hogy feleségének „csak" költészetet, rímes, furcsa játékokat ajándékozhat: „Szeszélyes, bús ajándék / E rímes, furcsa játék, / Ó, zokog, bár negédes – / Fogadd szívedbe, édes! // Mert csupa szívbe vert seb / Vérszínezi e verset, / Mint halvány őszi rózsa / Szirmát az őszi rozsda. // De lásd, egyebem nincsen, / Se birtokom, se kincsem, / Nem adhatok tenéked, / Csak ily borús zenéket. (…) De hallgasd most e verset, / E torz kedvvel kevertet, / Zsongítson furcsa hangja, / Mint füstös képű banda: // Itt flóta, okarína / S hegedűk soka rí ma. / Száz hangszer, minden rím más, / S vén bánatom a prímás". Öt szakaszon át sorolja, mik lennének azok a földi örömök, amiket együtt élvezhetnének, ha lenne hozzá pénzük. Egy vidám vadászat képe is megjelenik: „Vagy úzni falka fürtjét, / Hallani hallali kürtjét, / Míg elfakul porosra / A frakk vidám pirossa…"

Meddő játéknak tűnhet, különösen, mert bebizonyíthatatlan, hogy talán egy stílusszemináriumon ülte meg Tóth Árpád és Kosztolányi képzeletét a hallali, a vadászkürt hangját utánzó, a vadászatoknál csakúgy, mint a nemzedéki közös költői hitvallásokban olyannyira fontos összetartozás, egymásra figyelés szava. A magyar impresszionista költészet egyik csúcsteljesítményének számító, felesége nevére írott, *Ilona* című versében használja Kosztolányi a hallalit. „Balgatag / álmaim / elzilált / lim-loma, / távoli, / szellemi / lant-zene, / Ilona. / (…) / És nekem / szín is ez, / halovány / kék-lila, / halovány / anilin, / ibolya, / Ilona. / (…) / Vigasság, / fájdalom, / nem múlik / el soha / s balzsam is/ mennyei / lanolin, / Ilona. // Elmúló / életem / hajnala, / alkonya, / halkuló, / nem múló, / hallali, / Ilona."

A zenei és egyben hangulati hatásnak a visszaadását nagyon sokban segíti a mély és magas magánhangzók mesteri kezelése. Az egyik legjobb példa erre Juhász Gyula *Tápai lagzi* című verse, ami a címben meghirdetett lakodalmas helyett siratóénekké komorul: „Brummog a bőgő, jaj, be furcsa hang, / beléjekondul a repedt harang, / Kutyák vonítanak a holdra fel, / A túlsó parton varjúraj felel. // Brummog a bőgő, asszony lett a lány, / Az élet itt nem móka s nem talány, / A bort megisszák, asszonyt megverik, / És izzadnak reggeltől estelig. // De télen, télen a világ megáll, / És végtelen nagy esték csöndje vár, / Az ember medve, alszik és morog. / Benn emberek és künn komondorok. // Brummog a bőgő, elhervad a hold, / Fenékig issza a vőfély a bort, / Már szürkül lassan a ködös határ, / És a határban a Halál kaszál…"

Babits Mihály az alliteráció zenéjének akkordjaival énekli meg szerelmét a *Szerelmes versben:* „A szemedet, arcod mélységes, sötétszürke tavát / homlokod havasa alatt, homlokod havát / elfeledtető fényes nyári szemed szédületét / szeretem és éneklem e szédület szeretetét. // Mélységes érctó, érctükör, fémtükör, mesebeli, / szédülsz, ha belevillansz: ki tudja, mivel van mélye teli? / Szellemek érctava: drága ércek nemes szellemei / fémlenek villanásaiban, de mily ritka fém szelleme tudhat így fényleni? // Mély, fémfényű, szürke, szépszínű szemedben, édesem, / csodálatos csillogó csengők csilingelnek csöndesen, / csendesen, – hallani nem lehet, talán látni sem: / az látja csak, aki úgy szeret, mint én, édesem!"

A vallomás biztosan elérte célját, de a stílusszemináriumhoz a matematika–fizika egészen más típusú líraiságából érkező Karinthy Frigyest sem hagyta hidegen: feltehetőleg ennek a versnek a hatására kereszteli át költőtársát az *Így írtok ti* paródiájában alliteráló Babits Bihályra.

Molnár Judit

A nőszövetség figyelmes szeretettel munkálkodik

Több mint két évtizede tevékenykedik a margittai református nőszövetség azzal a testvéri szeretetben gyökerező szándékkal, hogy lehetőleg minél több embernek szerezzen örömet. 1993-ban alapították huszonnyolcan. Elnökük a mindenkori lelkész felesége.

A nőszövetség fennállásának 20. évfordulóján ünnepi istentisztelet volt a margittai református templomban

A margittai Lorántffy Margit Nőszövetség 36 tagot számlál, s legalább kéttucatnyian mindig jelen vannak a soros találkozókon. Az alapító tagok képezik a szövetség erős törzsét, elnökük a mindenkori lelkészük felesége, aki bevett szokásuk szerint mondhatni örökli ezt a tisztséget. Mostani vezetőjük, Kovács Beáta is szívesen vállalta el a feladatot, és teljes odaadással végzi munkáját.

Mivel a Lorántffy család a református egyház egyik fő patrónusa volt, Lorántffy Margit pedig Margittán hunyt el és hamvai a szószék alatti kriptában nyugszanak, szinte magától értetődött, hogy az ő nevét vegyék fel. Jeligéjüket a *Hegyi beszédből* vették: „Boldogok a szelídek”; zászlójukat is e jelmondat ékesíti. Tevékenységük folyamatos, rendszeresen találkoznak minden hétfőn, mindössze nyáron tartanak legfeljebb háromhetes „szabadságot”.

Találkozóik mindig a *Bibliaolvasó kalauz* által ajánlott igevers meghallgatásával kezdődnek, ezt rövid ima követi. Ezáltal együttlétük áldásossá, meghitté válik. Az is hagyománnyá vált náluk, hogy eléneklik az énekeskönyv 452. énekét, ezt választották himnuszuknak. A nőszövetségi tagok közül többen énekelnek az egyházközség kórusában, néhányan presbiterek is. Az ima és az ének után hozzálátnak egyik fő foglalatosságukhoz, a csigatészta készítéséhez. Évente átlagosan 130-150 kilogramm csigatésztát sodornak. A legmesszebbmenőkig ügyelnek a higiéniára és a minőségre. Csak így lehet árujuk keresett és megbecsült. Munka közben természetes a baráti beszélgetés, tanácsadás vagy adott esetben egymás vigasztalása, biztatása egy nemes feladatra.

Kapcsolatuk baráti, sőt annál is több. Mondhatni, olyanok ők, mint egy összetartó nagy család, melynek életét a bizalom és az emberszeretet vezérli. Ha valaki hiányzik egy találkozóról, mert esetleg gyengélkedik, még aznap meglátogatják, és segítenek, amiben csak tudnak. Nagyon mély lelki kötődés van közöttük. Természetesen nagy szeretettel várják köreikbe az új tagokat – felekezeti hovatartozástól

Hétfőnként találkoznak az asszonyok a csigacsinálóban

Adventi koszorúk is kikerülnek ügyes kezük alól

Farsangi fánkot is készítenek

függetlenül –, különösen a fiatalokat, hiszen a mostani tagság már nagymamakorú. Most is van közöttük, aki nem református felekezetű.

Nagyon szeretnék, ha szövetségük további évtizedeket élne meg, és folytatná az általuk elkezdett munkát. A csigakészítésen túl minden évben ők varrják a margittai magyar iskola végzős diákjainak a ballagó tarisznyát. Ezenkívül adventi koszorút készítenek, ajándékot az imahéten szolgáló lelkipásztoroknak, a konfirmandusoknak, könyvjelzőket, énekeskönyv-borítókat, szalvétagyűrűket, poháralátéteket, anyák napjára szívecskéket az istentiszteleten részt vevők számára. Az önálló magyar iskola létrejötte előtt ők szervezték a farsangi mulatságot is a gyermekeknek, húsvétra pedig tojásfát díszítenek.

Tavaly Kassára kirándultak együtt

Igyekeznek valahogyan mindenkinek örömet szerezni. Mindig tevékeny részt vállalnak az imaheti szeretetvendégségek előkészítésében. Az anyák napi szív elkészítését az utóbbi években átadták a fiataloknak. Az értékesített termékeikből befolyó összeg egy része a szeretetszolgálat munkáját segíti, a maradékból pedig kirándulást szerveznek – itthoni és külföldi úti céllal, történelmünkben jelentős szerepet játszó városokba, illetve nemzetünk jelentősebb emlékhelyeire. Ilyenkor természetesen csatlakoznak hozzájuk a családtagok és – ha van szabad hely a buszon – a barátok is. Általában egynapos utakra vállalkoznak, idegenvezetőt is fogadnak. Az évek során eljutottak Nagybányára, Koltóra, Kolozsvárra, Dévára, Vajdahunyadra, Biharfüredre, Tordára, Magyarországon Ópusztaszerre, Sárospatakra, Egerbe, Budapestre, Nyíregyházára, a Hortobágyra, Szarvasra és Szilvásváradra, tavaly pedig a felvidéki Kassára.

Igyekeznek minden alkalommal részt venni az egyházmegyei és egyházkerületi nőszövetségi találkozókon. Tavaly ők szervezték meg az egyházmegyeit, 100 asszony részvételével. Az egynapos rendezvényen előadások hangzottak el. Az egyik előadó az anyaországból érkezett, a másik pedig a micskei Sámuel Központ igazgatója volt. A résztvevők ellátásáról a vendéglátók gondoskodtak. Karácsonykor pénzadománnyal segítették a Sámuel Központ működését, mivel lelkükhöz szólt az intézmény bemutatása.

Ugyancsak saját bevételükből templomi terítőket, szőnyegeket, az egyházközség konferenciatermébe 50 széket vásároltak. Karácsonykor hozzájárulnak az ajándékcsomagok finanszírozásához, majd egymásnak kívánnak áldott, boldog ünnepet, és együtt énekelnek. Ezen az ünnepen az elnök asszony saját alapjukból ajándékkal lepi meg a tagokat. Kovács Beáta nagyon elégedett a munkájukkal, fennállásuk 20. évfordulója alkalmából oklevéllel ismerte el a tagok áldozatvállalását. Hálás nekik az egyház támogatásáért és azért is, hogy szükség esetén egymást is segítik. Isten áldását kéri további munkájukra.

Szőke Ferenc

A varázsszemen túl

Alig múlt hajnali három, amikor nagymama után halkan bezárult az ajtó. Ő felriadt, szuszogva forgolódott, a kis hencser szokatlan fekvőhely volt. Itt, a konyhában ebéd után szoktak ledőlni. Pár percre csak, mondta ilyenkor nagymama, és mesélni kezdett neki, a hátát simogatva. Észrevétlen csúszott át az álomba, a kis parasztóra éles kattogása és a szép, politúros rádió halk zümmögése közepette.

Rendszerint mindig borzosan ébredt, kicsúszott a masni a lófarkából. Nagytata ott ült addigra az asztalnál, körtét vagy almát hámozott neki, aztán uzsonna után rajzoltak. Csuda királylányokat tudott rajzolni nagytata, meg koronás királyfit, lovat meg vasorrú bábát. Kiszínezték és kivágták az alakokat, majd gombostűvel feltűzték a hencser melletti falra, a vastag rongyszőnyeg falvédőre. Így amikor délután felébredt, már alig várta, hogy nagytata folytassa a mesét, amit nagymama elkezdett.

Vajon a kórházban van falvédő és lehetne oda feltűzni valamit? Talán ha rajzolna egy királylányt, reggel megkérné nagymamát, vigye be nagytatának. Nagymama sírt, amikor nagytatát elvitte a mentő, mert lebénult. Apa nem sírt, pakolta a kis cipzáras barna táskába nagytata papucsát, a borotváját meg a fésűjét. Ez még télen volt. De azóta sem engedték haza. A rádió csendesen zümmögött, titokzatos betűk mögött ismeretlen világ. A varázsszem is mese? – kérdezte egyszer nagytatától, még régen, amikor nagycsoportos volt. Akkor odaültek a rádió elé, amin sok billentyű volt, mint a zongorán Ili néninél, és nagytata elmesélte, hogy ebben a dobozban benne van a világ. Városok, mondta nagytata, onnan jön a hang, az énekek, így üzennek az emberek. Ő lábát lóbálva ült a hokedlin, a gombokat csavargatta, és figyelte, amint aprókat hunyorgott a varázsszem. Akkor keresztapa is benne van, bólogatott ő, ugye, ott Amerikában. Igen, hümmögött nagytata, lopva megtörölte a szemét, és aznap már nem mesélt többet.

Keresztapa kivándorolt Amerikába. Nagymama sírt, amikor először nem kapta meg az engedélyt, aztán még jobban sírt, amikor nem sokra rá megjött a fia a pecsétes papírral. Keresztapa nem búcsúzott el, csak apa tudta, hogy vonatra szállt egy reggelen. Ősz lett, ő meg iskolába ment, mire megjött az első levél. Nagytata sokáig nem akarta elolvasni, nagymama meg este a párnája alá tette, mindig. Ők ketten apával leáztatták a cifra bélyeget a kék-piros mintás borítékról, és berakták a gyűjteménybe. Keresztapától kapta a zöld bélyegalbumot karácsonyra, és apa megtanította, hogy mindig tisztára mosott kézzel szabad csak lapozgatni a hártyás lapokat. Ha keresztapa megjött, letette kis orvosi táskáját a hencserre, és felkapta őt, megforgatta, mint a pelyhet, majd megborzolta a haját, és azt mondta, mikor nősz meg, Csutka? Fagyit ho-

zott, meg tésztát a cukrászdából, és mindig lecsepegtette a nyakkendőjét, amikor evett. Aztán fogat mosott, sokáig dörzsölte habos kézzel a fogait, míg ő a kád szélén kuporogva nézte. Utána elővett pár borítékot, és óvatosan az asztalra borította a színes bélyegeket. Ma-u-ri-ti-us, olvasta áhítatosan, és csoportosították ország szerint, földrész szerint, téma szerint. Volt sportos, állatos meg híres emberes. Itt van Amerika, látod, mutatott egy sárga bélyeget, amin egy szobor tartott valamit a kezében.

Karácsonykor, amikor körülülték a nagyasztalt, nagymama eggyel többnek terített. Nagytata felállt, és kiment a teraszra cigarettázni, nagymama meg csapkodott, és azt mondta, ez a büdös bagó fogja sírba tenni, aztán csak utánament, s a hátára tette a kopott szvetterét. Másnap reggel nagytata nem tudott felkelni, és furcsán görbe volt az arca, amikor megpuszilta. A szeme… a szeme úgy csillogott, mint a rádión a varázsszem, csak barna volt, nem zöld.

Mióta nagymama kiáll éjjel a sorba cukorért meg olajért, mert rendesen nem lehet kapni a boltokban, neki a konyhába ágyaz, a hencserre. Úgy nem fél. Szól a rádió, halkan sustorognak az érthetetlen szavak, néha zenét hall, és félálomban álmodik valami történetet az idegen emberekről, ott a dobozban.

Zajt hallott, riadtan felült. A diófa ágai motoztak a konyhaablakon. A csupasz ágak karmos kezekként hadonásztak, és neki eszébe jutott a boszorkány keze a meséből. Félt. A varázsszem biztatóan hunyorgott felé. Ügyetlenül magára tekerte a takarót, és a rádió elé húzta a hokedlit. Nekitámasztotta a fejét a doboznak, a homlokán érezte a hangok lágy zümmögését. Lassan forgatta a keresőgombot, betűzte az ismeretlen neveket. Amerikát kereste, úgy érezte, ha megtalálná, nagytata is hazajöhetne a kórházból. Aztán elfáradt a szeme, a karjára hajtotta a fejét, és egyre kevesebbet harangozott a lábával. Álmában nagytata hangján szólalt meg a rádió, és azt mondta, nagyon szereti, és még mást is mondott, fontos dolgokat, de hogy mit, arra nem emlékezett. De reggel, amikor hajnalodott, és nagymama megjött teli szatyraival és ébresztgetni kezdte, csupa könny volt a szeme.

Szilágyi Perjési Katalin

Programajánló márciusra

A nagyváradi Szigligeti Színház minden társulata ebben a hónapban is színvonalas előadásokra várja a közönséget. Csütörtökönként a filharmóniában neves hazai és külföldi művészek lépnek fel.

Szigligeti Színház

12., szombat 19 óra, Szigligeti Stúdió: *Veszedelmes viszonyok* – bemutató;
13., vasárnap 19 óra, Szigligeti Stúdió: *Veszedelmes viszonyok;*
16., szerda 19 óra, Szigligeti Stúdió: *Veszedelmes viszonyok;*
18., péntek 19 óra, Szigligeti Színház terme: *Három nővér* – bemutató, Szigligeti Ede-bérlet
19., szombat 17 óra, Szigligeti Színház terme: *Három nővér* – Papp Magda A-bérlet;
20., vasárnap 17 óra, Szigligeti Színház terme: *Három nővér* – Bessenyei György-bérlet;
24., csütörtök 19 óra, Szigligeti Stúdió: *Leánder és Lenszirom;*
25., péntek 19 óra, Szigligeti Stúdió: *Veszedelmes viszonyok;*
31., csütörtök 17 óra, Szigligeti Színház terme: *Három nővér* – Juhász Gyula-bérlet.

Nagyváradi Állami Filharmónia

10., 19 óra: szimfonikus hangverseny. Műsoron C. M. v. Weber: *A bűvös vadász – nyitány;* Liszt F.: *1., Esz-dúr zongoraverseny;* A. K. Glazunov: *V., B-dúr szimfónia,* op. 55. Vezényel: Romeo Rîmbu, közreműködik Daniel Goiți (zongora).
17., 19 óra: szimfonikus hangverseny. Műsoron: P. I. Csajkovszkij: *D-dúr hegedűverseny,* op. 35.; M. Muszorgszkij – M. Ravel: *Egy kiállítás képei.* Vezényel Ilarion Ionescu-Galați, közreműködik: Murvai Márta (hegedű).
24., 19 óra: *Tavaszi fesztivál.* Műsoron: L. v. Beethoven: *C-dúr zongoraverseny,* op. 15; W. A. Mozart: *Requiem*. Vezényel Ciprian Marinescu, közreműködik Kioko Tagava (Japán – zongora), Kristófi Ágnes (Magyarország – szoprán), Varvari Gabriella (mezzoszoprán), Tony Bardon (tenor), Sándor Árpád (basszus) és a filharmónia énekkara, karigazgató Lászlóffy Zsolt.
31., 19 óra: *Tavaszi fesztivál.* Műsoron: J. Brahms: *Akadémiai ünnepi nyitány,* op. 80; C. Saint-Säns: *h-moll hegedűverseny,* op. 61.; J. Suk: *Tündérmese* – a *Raduz és Mahulena* című szvitből, op. 16. Vezényel: Ondrej Vrabec (Csehország), közreműködik Haruna Hoszokava (Japán – hegedű).

Mákvirág jelentkezik

Szervusztok, Kedves Kis Barátaim!

Örülök, hogy újra találkozhatunk, és hogy végre kivirul a természet is. Mehettek ti is kirándulni, sétálni ki a zöldbe, hiszen ilyenkor már erdő-mező friss zöldbe öltözik, és virágtestvérkéim is illatoznak-pompáznak. Ha valamilyen szép helyen jártok, írjátok meg, rajzoljátok le vagy fényképezzétek le nekem, és küldjétek el a címemre.

Tudjátok: Biharország (Mákvirágnak), 410068 Oradea, Piața 1 Decembrie nr. 12.; www.facebook.com/makvirag.jelentkezik.

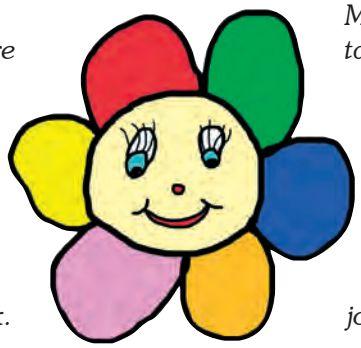

Ma egy furfangos mesét hoztam nektek, amihez a nagyszalontai Arany János Elméleti Líceum IV. B osztályának tanulói, Lukács Gabriella tanítónő kisdiákjai készítették a rajzokat. Ti is elküldhetitek kedvenc meséteket, és ha rajzoltok is hozzá, még jobban fogok örülni!

Mákvirág

BARKÁCSOLJUNK!

Tavaszhírnök

Szüleitek, nagyszüleitek segítségével ti magatok is elkészíthetitek papírból a tavasz első hírnökét, a hóvirágot. Zöld és fehér papírra, a mellékelt sablonra, ollóra és ragasztóra van hozzá szükségetek. A mintát rajzoljuk egy lapra, és vágjuk ki. A virág szárát, leveleit a zöld lapon rajzoljuk körül, a szirmokat pedig a fehér lapon. A formákat vágjuk ki, a két virágszirmot ragasszuk egymáshoz. A kiterítve átellenben lévő két szárat a középső talpránál felhajtjuk, a tetejüknél összeillesztjük, és közéjük ragasztjuk a szirmot. Az így elkészült virágunkat asztaldíszítésénél használhatjuk: a szárak közti résbe tehetünk szalvétát vagy evőeszközöket. Ültetőkártyának is megfelel, ilyenkor a levélre írhatjuk rá a neveket.

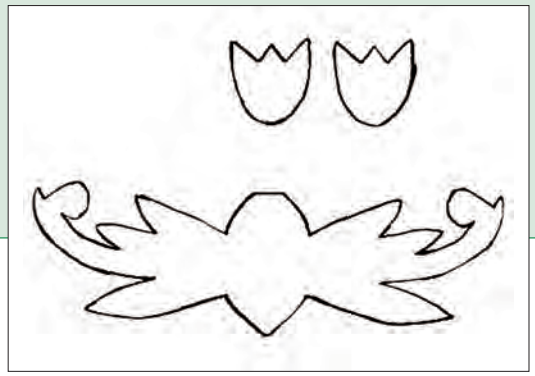

TÓTH ÁGNES

Éjfél

Az égnek éjkék szőnyegén
Éjfélke ül, sötét legény.
Egy csillag néz ki jobb zsebén,
az újhold billeg ujjhegyén.
Lehullnak, lent is van remény,
fényleni házak tetején.

Mados Tamás munkája

A fejszekása

Egyszer egy öreg katona hazafelé mendegélt a falujába. Elfáradt útközben, meg is éhezett. A legközelebbi faluban bezörgetett a szélső házba.

– Adjatok szállást a fáradt vándornak!

Öregasszony nyitott ajtót.

– Kerülj beljebb, vitéz uram!

– Akad-e valami harapnivaló a háznál, anyóka?

Az öregasszony gazdag volt, de olyan fösvény, hogy még a levegőt is sajnálta másoktól.

– Magam is éhezem, jó ember, bizony nincsen semmim.

– No, ha nincsen, az sem baj – feleli a katona. Meglátott a lóca alatt egy nyeletlen fejszét. – Ha egyéb nincs, fejszéből is lehet kását főzni – mondta.

Összecsapta a kezét az öregasszony.

– Fejszéből kását?! Életemben nem hallottam még ilyet!

– Add csak a bográcsot! Majd én megtanítalak rá, hogyan lehet fejszekását főzni.

Az öregasszony odaadta a bográcsot. A katona megmosta a fejszét, beletette a bográcsba, vizet öntött rá, és a tűzhelyre tette. Nézte az öregasszony a katonát, leste, nem vette le róla a szemét. Az meg fogott egy kanalat, megkavarta a főztjét. Megkóstolta.

– Jó-e? – kérdezte az asszony.

– Mindjárt készen lesz – felelte a katona. – Kár, hogy nincs benne só.

– Adok én, sózd csak meg!

Megsózta a katona, újra megízlelte.

– Hej, még egy jó marok köles hiányzik belőle!

Ment az öregasszony a kamrába, hozta a kölest.

– No, hát add meg a módját!

Főzte a katona a kását, kavargatta. Leste az öregasszony, nem vette le a szemét róla.

– De jóízű! – dicsérte a katona. – Még csak egy csepp zsír kellene bele, s akkor mind a tíz ujjunkat megnyalhatnánk utána!

Akadt zsír is a kamrában. A katona jól megzsírozta a kását.

– No, végy egy kanalat, anyóka!

Nekiláttak a kásának, nem győzték dicsérni.

– Sose hittem volna, hogy fejszéből ilyen jó kását lehet főzni! – ámuldozott az öregasszony.

A katona meg csak evett, és jót nevetett magában.

Orosz népmese

Szathmáry Zoltán rajza

Szathmáry Viktória munkája

Sárközi Eszter rajza

Costea Szabrina illusztrációja

Legyen sikerélmény az ismeretek átadása

Csaknem tíz éve tanítja a nagyszalontai kisdiákokat VERES MÓNIKA. „Nincs annál csodálatosabb, mint megtanítani valakit arra, amit még nem tud” – fogalmazta meg hivatásának lényegét.

A pedagógusi hivatás minden bizonnyal az egyik legszebb foglalkozás, hiszen mindazok, akik ezen a pályán dolgoznak, lehetőséget kapnak arra, hogy formálják, neveljék a jövő nemzedékét, hogy tudásukat átadva új ismeretekkel gazdagítsák a gyermekeket. Ez a nemes feladat nagy felelősséggel is jár, hiszen a pedagógus egész lénye útmutató, példa. Ebben a kihívásban nagyon ügyesen helytáll az egyik legfiatalabb nagyszalontai tanítónő, Veres Mónika, az Arany János Elméleti Líceum pedagógusa.

Tősgyökeres hajdúvárosi, még nem töltötte be a 29. életévét, a váradi tanítóképzőben, majd az ottani állami egyetem társadalomtudományi karán, óvó- és tanítóképző szakon szerzett diplomát. Férjét hét éve ismerte meg, s tavaly hivatalosan is összekötötték az életüket. Ő az egyik legnépszerűbb tanító néni a gyermekek körében. A pedagógusi pályáról és a tanítási módszerekről beszélgettünk vele.

– Gyerekkora óta tanítói pályára készült?

– Tizenhárom éves koromban döntöttem el, és attól kezdve minden erőmmel ennek elérésére törekedtem. Azért választottam ezt a hivatást, mert imádom a gyerekeket, és úgy gondolom, nincs annál csodálatosabb dolog, mint megtanítani valakit arra, amit még nem tud.

Karácsonyi ünnepség az osztályban

– Melyik az eddigi legemlékezetesebb élménye tanítóként?

– Rengeteg felejthetetlen élménnyel gazdagodtam eddigi pályám során, és minden egyes tanuló nyomot hagyott bennem. Talán az egyik legkedvesebb és az emlékeimben élő legfrissebb ilyen élmény az esküvőmhöz kapcsolódik. A negyedik osztályt végző kisdiákjaim a templomban megleptek két szavalattal és egy csodaszép énekkel. Sohasem felejtem el, milyen szépen csengett a hangjuk, úgy énekeltek a karzaton, mint valami angyalok. Nagyon megható volt.

– Mióta dolgozik pedagógusként?

– Közel tíz éve, mivel már a tanítóképző befejeztével sikerült azonnal állást kapnom kinevezett tanítóként. Korábban sem foglalkoztam mással.

– Mi jellemzi ma ön szerint a tanügyet?

– A pedagógusokra egyre több feladat hárul, hiszen minden iskolai tevékenységet, illetve iskolán kívüli programot hivatalos papírokkal, jelentésekkel kell alátámasztani. Ezek elkészítése, helyes összeállítása olykor rengeteg időt vesz igénybe, holott ezt az időt célszerűbb lenne a gyerekekre fordítani. Az oktatási rendszerekben, akárcsak a társadalom egyéb alrendszereiben, állandó változások zajlanak: átalakulnak az oktatás számára megfogalmazott célok, új intézményi formák és oktatási programok jönnek létre, változnak a tanulók rendszerbe való belépésének, továbbhaladásának és kilépésének szabályai, változik egy-egy oktatási program tartalma, és nem utolsósorban változnak a pedagógusok által alkalmazott oktatási-nevelési módszerek és eljárások egyaránt.

– Mit gondol, mi a titka annak, hogy a gyermekek megszeressék a tanítót, tanárt?

– Valóban én is úgy érzem, népszerű vagyok a gyermekek körében, aminek szívből örülök. Tulajdonképpen nincs titok, minden azon múlik, mennyire tudunk közel kerülni a gyerekekhez, mennyire lopjuk be magunkat a szívükbe. Minden gyermek érzi és visszatükrözi a szeretetet és a törődést, amit a pedagógustól kap. Igyekeznünk kell úgy átadni a programban megfogalmazott tartalmakat, minél több tanítási módszert alkalmazva, hogy a diákoknak folyamatos sikerélményben legyen részük, nem elhanyagolva a megfelelő motivációt sem.

Szüntelenül gyarapítsuk szókincsünket!

Édes anyanyelvünkkel nem bánhatunk mostohán vagy tékozló fiú módján. Sok ezer éves örökségünket még a csillogó aranynál is figyelmesebben, gondosabban kell őriznünk! Kinek-kinek kötelessége ezt a kincset a maga fényében fölragyogtatni, megőrizni, sőt gazdagítani.

E felelősséget átérző egykori diákjaim nemegyszer szögezték nekem a kérdést: „Jó, jó, mindezt megígérem. De hogyan fejlesszem fogalmazókészségemet? Miként gyarapítsam anyanyelvi műveltségemet?" Már e kérdés fölvetése biztató jelenség: ez a gimnazista jobbá, szebbé kívánja tenni nyelvhasználatát. Segítsünk neki! Kutassuk fel a módozatokat!

Első lépés általános műveltségünk gyarapítása. Azt tapasztalom, hogy manapság a tévé s az internet minden más ismeretforrást megelőz. Ha leülünk elébük, ne az izgalmat, durvaságot közlő adásokat keressük, hanem az ismeretközlőket, a tudásunkat, kedvező érzelmeinket gazdagítókat.

Második ajánlatom: a könyveket tekintsük segítőtársunknak! Klasszikus íróink alkotásait ne csupán a fordulatos cselekményért, hanem a példás jellemek megismerése érdekében is lapozgassuk. Mindezeken túl vegyük észre, milyen nyelvi szépségeket sorakoztat föl a szerző, előttünk ismeretlen szavakat, szókapcsolatokat iktat szövegébe. Üdvös lenne, ha keskeny füzetkébe ezeket bejegyeznők, és szabadidőnkben bele-beleolvasnánk. Nyelvi ismereteinket bővíthetjük népköltészetünk hervadhatatlannak bizonyuló virágaival is. Különösen a szólások – Fogához veri a garast; Körmére ég a gyertya, azaz a munka; Szegény, mint a templom egere –, a közmondások – Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok; Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát; A rest kétszer fárad stb. – alkalmasak erre könnyen megjegyezhető, tömör tartalmuk okán. Nem vitás: ezek használata élvezetessé, mások figyelmét fölkeltővé teszi beszédünket.

Az utóbbi évtizedekben a sajtó, a számítógépek és maguk az emberek is rengeteg fölösleges idegen szót, kifejezést iktatnak szövegükbe. Ez elkeserítő. Új Kazinczyak, Arany Jánosok kellenének. Lépjünk helyükbe! Nemzettársainkkal beszélgessünk, tereferéljünk magyarul!

Anyanyelvünk művelésével, tisztaságának megőrzésével jellemünket is erősítjük. Önfegyelemre, a kimondott szó felelősségére szoktatnak bennünket. E törődés végső soron egyéniségünk értékes vonásait gazdagítja, állandósítja. Ha csupán ennyi lenne erőfeszítésünk eredménye, már ez is győzelem.

Dánielisz Endre

– Önnek van valamilyen egyedi tanítási módszere?

– Természetesen minden pedagógusnak egyéni stílusa van, ezáltal a tanítási módszerek is eltérők. Ami engem illet, igyekszem ötvözni a hagyományos, klasszikus tanítási módszereket a korszerű, új, interaktív módszerekkel a hatékonyabb oktatás végett.

– Mivel foglalkozik szívesen a szabadidejében?

– Szívesen olvasok, zenét hallgatok, illetve sportolok. Hiszem azt, hogy ép testben ép lélek lakozik, és ahhoz, hogy az iskolában megfelelően teljesítsünk, elengedhetetlen a testi-lelki egészség megőrzése.

– Miben látja a tanári pálya szépségét, illetve nehézségét?

– Véleményem szerint a pedagógusi pálya az egyik létező legszebb, hiszen minden szavunkkal, tettünkkel nagyban hozzájárulunk a gyermekek fejlődéséhez, megalapozzuk a jövőjüket, felkészítjük őket az életre, arra, hogy bármilyen körülmények között megállják a helyüket a világban. Természetesen, mint minden más pályának, ennek is megvannak a nehézségei. A rohamosan fejlődő technológia nagyban befolyásolja a felnövekvő nemzedék életminőségét, értékrendjét és érdeklődési körét. Ahhoz, hogy a jövőben is hatékonyan működjön az oktatási-nevelési folyamat, a pedagógusoknak folyamatosan lépést kell tartaniuk a technológiával, és nyitottnak kell lenniük az újra, készen kell állniuk az állandó megújulásra.

Balázs Anita

Példaértékű az árpádi ifjak munkája

Alig múlt másfél éves az Árpádi Ifjúsági Szervezet (Árpisz), megalakulása óta máris tucatnyi program, kezdeményezés, rendezvény és önkéntes segítségnyújtó akció valósult meg a faluban a fiatalokat tömörítő szervezet révén.

Az egész megyében nincs még egy ilyen aktív ifiszervezet

A Fechete Tibor vezetésével működő Árpádi Ifjúsági Szervezet, az Árpisz nagyon hamar elnyerte a megye legaktívabb ifjúsági szervezete címet, és ez egyebek mellett a csapatot jellemző példás összetartásnak, segítőkészségnek és elszántságnak köszönhető. A fiatalokat tömörítő civil szervezet megalakulásáról, az eddigi eredményekről és a tervekről a szervezet vezetőivel beszélgettünk.

– Milyen előzmények után jött létre a faluban az ifjúsági szervezet?

– Az árpádi fiatalok életét korábban hosszú időn át a passzivitás jellemezte. Évekkel ezelőtt, 2010 nyarán összefogott egy kisebb csapat, és szervezett egy focikupát. A rendezvénynek nagy sikere volt, ezért a rákövetkező évben is megrendeztük, méghozzá más rendezvényekből inspirálódva gazdagítottuk a programot, valamint nevet is adtunk az eseménynek, így jött létre az Árpádi Fitt Nap. Az

Közösen kitakarították a temetőt

újabb sikerek és elismerések után egyre többen csatlakoztak ehhez a szervező csapathoz, és közösen újabbnál újabb tervekkel és programokkal álltunk elő. Idővel tudomást szereztünk a Vidéki Ifjúsági Szövetség (Vidifisz) létezéséről, felvettük a kapcsolatot a vezetőségével, majd részt vettünk néhány általuk szervezett programon. Ezek után 2014. szeptember 12-én megalakult az Árpádi Ifjúsági Szervezet, majd egy év elteltével sikerült hivatalos formában is bejegyeztetni. Tavaly és tavalyelőtt számos rendezvény lebonyolítása és kemény munka után elnyertük a Vidifisz elismerését: a legaktívabb Bihar megyei ifjúsági szervezetnek nyilvánították.

– Milyen céllal alakult meg az Árpisz?

– Elsősorban a passzív, nemtörődöm hozzáálláson szerettünk volna változtatni, mivel településünkön előzőleg az ifjúság körében a kocsmázás és a szerencsejáték volt a trendi, a menő. Eleinte a faluházban alakítottunk ki szórakozási lehetőséget, ez kezdetben heti két alkalommal pingpongozás volt. Már a hivatalos megalakulásunk után, 2015-ben a bátori önkormányzat segítségével sikerült ifjúsági központot kialakítani a faluban, ugyanis Árpád közigazgatásilag Feketebátorhoz tartozik. A központot azóta felszereltük számítógépekkel, televízióval, internettel, wi-fi hálózattal és különböző játékokkal. Néhány hónap után már szemmel látható volt a változás, egyre többen látogattak el esténként központunkba.

Szép számmal vesznek részt a fiatalok az Árpisz szervezte akciókban

Az Árpisz vezetősége: Sárközi Csaba, Fechete Tibor és Kovács István

– *Hány tagja van a szervezetnek?*

– Harminchárom tagunk van, az elnöki feladatokat Fechete Tibor látja el, a szervezet alelnökei pedig Kovács István és Sárközi Csaba.

– *Melyek az Árpisz jelentősebb programjai?*

– Az évet általában egy sportnappal kezdjük, ekkor asztalitenisz-, szkander-, sakk- és karaoke-versenyekre lehet benevezni. Februárban mi is elbúcsúztatjuk a telet egy farsangi bulival, majd áprilisban a magyar költészet napján tisztelgünk falunk híres költőinek, Sárközi Gerőnek és Erdélyi Józsefnek az emléke előtt. A gyermekeknek is kedvezünk a hivatalos gyermeknapon, június elsején. A nyári vakáció alatt csapatépítő kirándulásokra, sátorozásra szakítunk időt. A dinnyeszezon végén, augusztus derekán szervezzük meg a fittnapot. Ez tavaly már igazi falunappá terebélyesedett, koncerttel és tűzijátékkal. Az ősz sem múlhat el eseménytelenül, mivel hagyományőrző disznótoros napot szervezünk. A téli ünnepek között a szórakozásra és szórakoztatásra is gondolunk, ugyanis kabaréestet tartunk. Karácsonykor pedig az időseket látogatjuk meg egy kis figyelmességgel. Egész évben az RMDSZ-szervezettel karöltve kalákákat szervezünk. Tavaly szám szerint 14 ilyen alkalom volt, s ezáltal elnyertük a Tulipán Kaláka mozgalom elismerését. Sikerült együttes erővel, öt fáradságos napon át munkálkodva, kitakarítani és rendbe tenni a helyi temetőt. Következő alkalommal az újonnan elkészült óvoda elhanyagolt udvarának rendbetételét tűztük ki célul. Többször szerveztünk falutakarítást, virágültetést, játszótér-karbantartást. Karácsony közeledtével fenyőfát, adventi koszorút és betlehemet állítottunk a falu központjában. Emellett számos rendezvényen vettünk részt a testvértelepüléseken és a környező helységekben.

Játszóteret rendeztek be a gyerekek nagy örömére

– *Melyek a szervezet közeljövőbeli célkitűzései?*

– Az eddigi programjainkat szeretnénk a jövőben is megvalósítani, emellett új ötleteken is gondolkodunk. Számos pályázatot készülünk leadni idén, bízunk ezeknek a sikerében, és akkor több nagyszabású elgondolás is megvalósulhat.

Balázs Anita

TAVASZI IDÉNYKEZDET A MEGYEI LABDARÚGÁSBAN

Hármas versenyfutás a bajnoki címért

Három hónapos szünet után újraindul a megyei első és másodosztályú labdarúgó-bajnokság. Előbbiben 14, utóbbiban 31 gárda küzd a bajnoki cím megszerzéséért.

Az első osztály küzdelme példátlanul szoros, ugyanis három csapatnak van reális esélye az első hely megszerzésére.

Újoncból éllovas

Az éllovas Diószegi SK újoncként remekül teljesített az őszi idényben, 11 győzelemmel és mindössze két vereséggel zárt. Az érmellékiek először a szerényebb képességű Nagyváradi Universitateától kaptak ki, másodszor pedig a riválisHarangmezői FC elleni, hazai közönség előtt megrendezett rangadón maradtak pont nélkül. Vig Zoltán edző csapata három ponttal előzi meg két riválisát, a Harangmezői FC-t és a Biharszentandrási Crișult, így rendkívül kiélezettnek ígérkezik a tavaszi idény.

A bajnokcsapatnak osztályozót kell majd játszania a harmadosztályú tagság megszerzéséért, s egyelőre kérdéses, melyik gárda tudja felvállalni a jelentős többletköltséggel járó küzdelmet. A három bajnokaspiráns mellett a belényesi, az érmihályfalvi és a nagyszalontai csapat okozhat még meglepetést a visszavágók során, mindhárom gárda sok borsot törhet az első helyért küzdők orra alá.

Az alsóházban nincs igazi tétje a küzdelemnek, ugyanis a Partium FC kizárása, illetve a Bihar FC visszalépése miatt az idény végén nem lesz kieső.

Öten két helyért

A másodosztály első csoportjában ugyancsak hármas versenyfutás van a bajnoki címért. Az éllovas Bihari Földvár az idény második felében előzte meg vetélytársait, a sokáig éllovas Hegyközpályi KSK-t és a Fugyivásárhelyi SK-t. Az éllovas előnye itt is három pont a két riválissal szemben. A második csoportban a Mácsapusztai Unirea látszik befutónak (a rangadón idegenben győzött a listavezető, a Gurányi Bihorul ellen), amely hat ponttal előzi meg ellenfelét.

A megyei labdarúgó-egyesület döntése nyomán az első osztály küzdelme március 5-én rajtolt, a másodosztály pedig egy héttel később, de utóbbi csapatok szintén pályára léptek a tavasz első hétvégéjén, igaz, bajnoki helyett Román Kupameccseket játszanak.

Bihar FC helyett VSK

A Nagyváradi Bihar FC nem kerülhette el végzetét, a klub utolsó reményei január 12-én foszlottak szét, amikor is a Nagyváradi Ítélőtábla helybenhagyta a bíróság tavaly októberben hozott ítéletét, amely kimondja a piros-kék klub csődjét. A döntés miatt a Bihar FC semmiféle hivatalos bajnokságban nem szerepelhet, sem a felnőtteknél (a másodosztály nyugati csoportjában amúgy is kieső helyen állt a csapat), sem az ifjúságiaknál. Utóbbi nagy érvágást jelent, hiszen a Bihar FC hat csapattal (több mint száz labdarúgóval) képviseltette magát a megyében zajló utánpótlás bajnokságokban.

A Nagyváradi VSK mentőövet nyújthat a fiatal labdarúgóknak (a klubnak fociszakosztálya alakult), de csak akkor tudja átvenni a klub és bajnokság nélkül maradt tehetségeket, ha a sportminisztérium is láttamozza majd az új szakosztály létrejöttét. Florin Birta, a Városi Sportklub elnöke Florin Farcașt nevezte ki nemrég a futballszakosztály vezetőjének. Farcaș korábban a Bihar FC gyermek- és utánpótlás-nevelő központját irányította.

Az is kiderült, hogy azok a játékosok, akik a VSK-hoz igazolnak, havi 100 lejes hozzájárulást fizetnek majd, ám ennek fejében díjmentesen használhatják a Bodola Gyula Stadiont és a Motorul pályát. Nyárig még nem léphetnek pályára a fiatalok, de a 2016–2017-es idényben már utánpótlás csapatokat és felnőtt együttest is benevez majd a VSK a megyei bajnokságba.

Hajdu Attila

Visszatért Nagyváradra a Román Kupa serlege

Visszavágott a Nagyváradi VSK-Digi férfi vízilabdacsapata a Bukaresti Steaua együttesének a tavaly elszenvedett vereségért, s egy év kihagyás után visszaszerezte a Román Kupa serlegét a kilencszeres bajnokcsapat.

A tavalyihoz hasonlóan idén is Brassóban rendezték meg a kupadöntőt. Ebben a Szuperliga nyolc csapata vett volna részt, ám az aradiak ezúttal sem indultak, anyagi gondokra hivatkozva. A végső győzelemre a bajnok VSK-Digi mellett a Szuperligában éllovas Steaua volt a legesélyesebb (ősszel kétszer is legyőzte a VSK-t, ráadásul Váradon), így nem meglepő, hogy végül e két együttes került a fináléba.

Miközben a Steaua magabiztosan menetelt (a csoportban a rivális Dinamót, az elődöntőben pedig a brassói Sportul Coronát verte magabiztosan a katonacsapat), addig a váradiak szerényebb teljesítményt nyújtottak a csoportkörben és az elődöntőben. A csoportkörben a brassói Coronától 13 gólt kapott Kádár Kálmán együttese, de a 16 szerzett találatával nyert, majd a döntőbe jutásért a Dinamót verték két góllal a Körös-partiak. A Steaua elleni csata kevés gólt és nagy küzdelmet hozott. A védelmek és a kapusok párharcát végül a váradiak nyerték 5–3-ra, visszavágva ezzel riválisuknak, amely tavaly az elődöntőben győzte le őket.

Az Európa- és világbajnok Gojko Pijetlovics (első sorban balról) és a csapattársak öröme a döntő után

A kupagyőzelemben a védelem mellett nagy szerepe volt a szerb Gojko Pijetlovics kapusnak is, aki Európa- és világbajnokhoz méltó teljesítményt nyújtott. A gólokat váradi részről Szabó Roland (1), Tiberiu Negrean (2), Mihnea Chioveanu (1) és Vojiszlav Csupics (1) szerezték, míg a fővárosiaktól Andrei Buşilă (1), Petru Ianc (1) és Nikola Muriszics (1) talált a hálóba.

Kádár Kálmán, a VSK-Digi edzője a következő játékosoknak szavazott bizalmat a kupadöntőben: Gojko Pijetlovics, Dorin Crețu (kapusok), Szabó Roland, Tiberiu Negrean, Dusan Markovics, Mihnea Chioveanu, Alex Popoviciu, Ramiro Georgescu, Vojiszlav Csupics, Andrei Crețu, Gheorghe Dunca, Mihnea Gheorghe, Bogdan Remeș, Kováts Viktor (mezőnyjátékosok).

A kupagyőztes vízilabdázók és a szakmai stáb tagjai

A Román Kupa idei döntőjének eredményei

A csoportkörben: Dinamo–Kolozsvár 17–1; Sportul Corona – Crișul SK 20–4; Steaua–Rapid 15–3; Steaua–Kolozsvár 21–3; VSK-Digi – Crișul SK 16–3; Dinamo–Rapid 15–4; Rapid–Kolozsvár 14–6; Steaua–Dinamo 9–2; VSK-Digi – Sportul Corona 16–13.

Az elődöntőben: Steaua – Sportul Corona 17–5; VSK-Digi – Dinamo 9–7.

A döntőben: VSK-Digi – Steaua 5–3.

H. A.

Gyógynövény-ábécé

130. Rózsamuskátli *(Pelargonium radula)*

A gólyaorrfélék családjába tartozó, afrikai eredetű, illatos dísznövény. Gerániumként is emlegetik. Román neve: muşcată creaţă.

Levelei tenyeresen szeldeltek, fehéres rózsaszínű vagy rózsaszín virágai kisebbek, mint a közönséges muskátliéi, és kevesebb nő belőlük. A föld feletti részekből vízgőzdesztillálással előállított illóolaj nyílt szénláncú monoterpén alkoholokat tartalmaz, főleg geraniolt, továbbá citronellolt és linaloolt. Az illatszeriparban használják, helyettesítheti a rózsa illóolaját.

Gyulladáscsökkentő hatású, jó rovarűző szer, az élősködők elleni bedörzsölők alkotóeleme. Az aromaterápiában párologtatásra, fürdőkbe, bedörzsölésre, borogatásnak, szájöblítésre, illatszerként használják. Lábvízbe téve enyhíti a boka duzzadását.

Rózsamuskátli

131. Salamonpecsét *(Polygonatum officinale All.)*

A liliomfélék családjába tartozó évelő növény. A síkságtól a hegyvidékig gyakran található erdőkben, bokros és sziklás helyeken. Román neve: pecetea lui Solomon.

A nevét a föld alatt kúszó vízszintes gyöktörzsön látható, pecsét alakú bemélyedésekről kapta. Ezek az előző évben elpusztult hajtások helyei. Szára 15-50 cm magas, szögletes, kopasz. Széles-lándzsás, ép szélű, fényes felületű levelei szórt állásúak, a felsőbbek hónaljából 1-2 fehér, keskeny harang alakú virág csüng le. Május-júniusban virágzik. A termés kékes-fekete bogyó.

Régen úgy tartották, hogy segíti a zúzódások gyógyulását, gyökerét köhögéscsillapító, gyulladáscsökkentő, vizelethajtó hatása miatt keresték. De mivel szaponinjai mérgezők, ma már gyógyászati felhasználása nem javallt.

Salamonpecsét

Következő alkalommal a sarkantyúkát és a sáfrányt mutatjuk be.

Végy egy bögrét

Kevés az időnk, de ha mégis arra szánunk belőle, hogy kedvenc ízeinket saját magunk készítsük el a konyhában, legalább a méricskélést megspórolhatjuk. Használjunk mérleg helyett bögrét!

Bögrés pizza

Hozzávalók: 1 bögre finomliszt (2,5 dl-es bögre), 1/3 bögre meleg víz, 1 kávéskanál instant élesztő, 1/2 evőkanál méz, 1 evőkanál napraforgóolaj, 1 kávéskanál só, 1 kávéskanál fokhagymapor.

Elkészítés: A meleg vízben a mézzel felfuttatjuk az élesztőt, ha kész, hozzáadjuk a lisztthez, s az olajjal, sóval és a fokhagymaporral sima tésztává gyúrjuk. Tíz perc pihentetés után négy részre osztjuk, és kisodorjuk, széthúzzuk kör alakúra. Pici olajjal lekent pizzasütő tepsibe tesszük, majd ízlés szerint szósszal és tetszés szerinti feltéttel gazdagítjuk. Forró sütőben kb. 15 perc alatt készre sütjük.

Bögrés kuglóf

Hozzávalók: 4 tojás, 1 púpos bögre cukor, 1 csomag vaníliás cukor, szűk fél bögre olaj, fél bögre tej, másfél bögre liszt, fél csomag sütőpor, csipet só, 2 evőkanál kakaópor. A mérce 2,5 dl-es bögre.

Elkészítés: A tojások fehérjét és sárgáját különválasztjuk, a fehérjét kemény habbá verjük. A sárgáját kikeverjük a cukrokkal, hozzáadjuk a lisztet, a sütőport, az olajat, majd a tejet. Csomómentesre keverjük, és hozzáforgatjuk a tojáshabot. A tészta kétharmadát beleöntjük a

kuglófformánkba. Ha nem szilikon, akkor előtte ki kell vajazni. A maradék tésztához hozzákeverjük a kakaóport, majd a masszát körkörösen beleöntjük a formába. Villával egy kicsit megkeverjük, hogy márványos legyen. A 180 fokra előmelegített sütőben nagyjából ötven perc alatt elkészül. Kiborítás előtt egy tompa késsel óvatosan válasszuk el a formától.

Almás, meggyes bögrés

Hozzávalók: 1 kg alma (8 bögre, apró kockákra vágva), 30 dkg meggy (egy bögre, magozott), 15 dkg dió (fél bögre, apróra vágva), másfél bögre cukor, 4 bögre finomliszt, 1 bögre napraforgóolaj, 6 tojás, 2 kávéskanál fahéj, 1 csomag sütőpor, 2 kávéskanál szódabikarbóna.

Elkészítés: A tojásokat a cukorral és az olajjal habosra keverjük. Beletesszük a többi hozzávalót (legutoljára a fahéjjal meghintett gyümölcsöt), elkeverjük, majd tepsibe öntjük a tésztát. Előmelegített sütőben kb. 45 percig sütjük.

Szép a világ

Eduard Friedrich Mörike (1804–1875) német költő, író, műfordító, evangélikus lelkész egyik gondolatát idézzük: „A világ valóban szép, és ....” Folytatása a rejtvényben a **vízszintes 1.** és a **függőleges 30.** alatt.

VÍZSZINTES: 13. Gondolat. **14.** Irodalmi műfaj. **15.** Különlegesen rangos. **16.** Virág és női név. **18.** Olasz város Salerno közelében. **20.** Visszafut! **21.** Részben látnak! **22.** Átír (ék. h.). **24.** Edgar Allan … – amerikai költő, író (1809–1849). **26.** A vér öröklődő tényezője (röv.). **27.** Erős oldó hatású vegyület. **28.** Egyetem szervezeti egysége. **29.** Lator László költő névbetűi. **31.** Van jobb és bal. **33.** Előmenetel a pályán. **35.** Drog. **37.** A Jupiter egyik holdja. **39.** … Kröger – Thomas Mann elbeszélése. **40.** A neon és az asztácium vegyjele. **42.** … levente – Heltai Jenő színműve. **44.** A lantán és a radon vegyjele. **45.** Tó Lappföldön. **47.** Ruha fodros díszítése. **49.** Román személyes névmás. **50.** Törpeállam Nyugat-Európában. **52.** Nagyközség Dorog térségében. **54.** Kicsinyítő képző. **55.** Mocsár. **57.** Datáló egynemű betűi. **58.** … Derek – amerikai filmszínésznő. **59.** Borókaízű rozspálinka. **60.** Kis gazdasági település. **62.** Állati tetem. **63.** … Negro – az Amazonas egyik mellékfolyója. **65.** A török szultán rendelete. **67.** Mondatrész. **69.** Ajándékozni. **71.** Magyar költő, író, tanár (Ádám, 1909–2009). **73.** Nobel-díjas német fizikus (Max, 1882–1970).

FÜGGŐLEGES: 1. Kopár, terméketlen. **2.** … Piaf – francia sanzonénekesnő. **3.** Nemesgáz. **4.** Kalácsdarab! **5.** A nitrogén és a foszfor vegyjele. **6.** Famintázatú. **7.** Az Omega együttes énekese (János). **8.** Beszél. **9.** Lealkudott részlet! **10.** A völgybe. **11.** Budapesti egyetem (röv.). **12.** Önmagát túlbecsülő. **17.** Magyar báró, költő (László, 1703–1764). **19.** Gazdasági ágat. **23.** Belgrád hegye. **25.** Neheztel. **27.** Svédország és Luxemburg gépkocsijele. **28.** Ford-modell. **29.** Ilyen költemény is van. **31.** Átnyújt. **32.** Olasz származású amerikai énekes (Mario). **33.** Letétbe helyezett pénz után adják. **34.** Bihar megyei település. **36.** Brazil autóversenyző, világbajnok (Ayrton, 1960–1994). **38.** Keskeny nyílás. **41.** Nagyvárosi jármű (röv.). **43.** Író, kritikus, műfordító (Béla, 1931–1990). **46.** Iszlám országba való. **48.** Tanít. **51.** Recept – röv. **53.** Oltani kezd! **56.** Park jelzője is lehet. **58.** Ivóedény. **59.** Nyugtalanító kérdés. **60.** Művészeti ág. **61.** Folyó Leningrádnál (ék. h.). **62.** Felhord! **64.** A közeli helyre. **66.** Foggal őröl. **68.** … Kobo – japán író (1924–1993). **70.** Az idősebb (röv.). **72.** Gyakori igevégződés. **74.** Neamț megye betűjele.

Barabás Zsuzsa

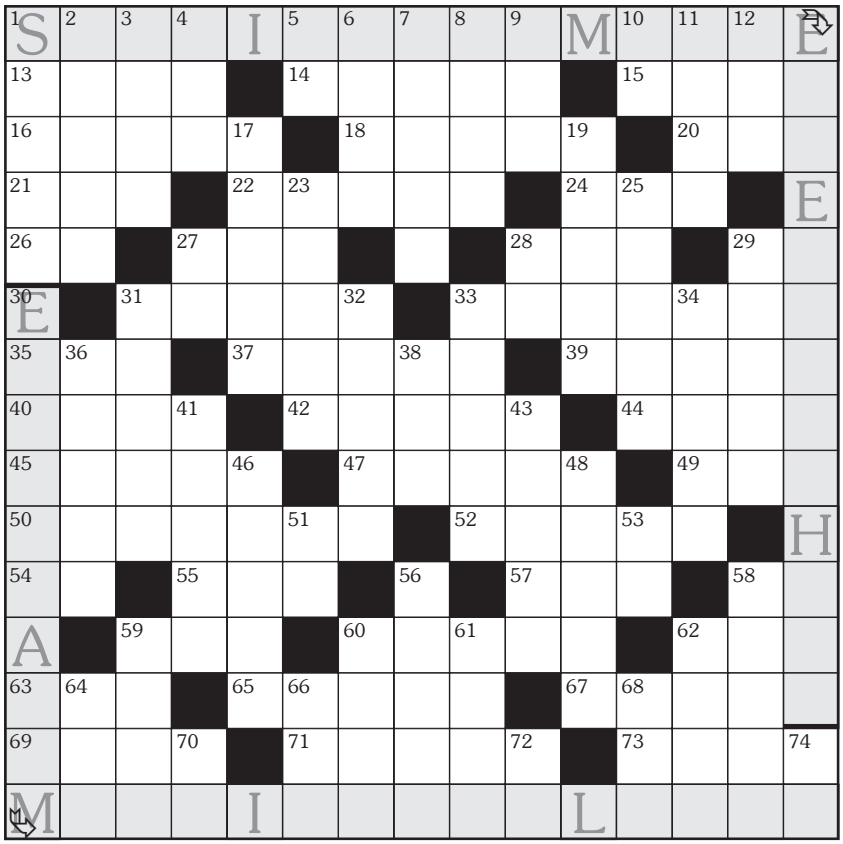

Februári rejtvényünk *(Hol a megnyugvás?)* helyes megfejtése: „Ha magunkban nem lelünk békét, hiábavaló másutt keresnünk.” Könyvjutalmat nyert: **Tóth Erzsébet** (Nagyvárad).

A helyes megfejtést szerkesztőségünkbe eljuttatók között könyvjutalmat sorsolunk ki. Beküldési határidő: **március 28.** Postacím: Biharország, 410068 – Oradea, Piața 1 Decembrie nr. 12.; e-mail: biharmegye@gmail.com.

Márciusi jeles napok

1854. március 5-én született Károly József Iréneusz

Károly József Iréneusz

A drót nélküli távíró feltalálója és az első magyarországi röntgenlaboratórium létrehozója Göncön látta meg a napvilágot, és Budapesten hunyt el 1929. március 13-án. Premontrei szerzetessé szentelésekor vette fel az Iréneusz nevet. Innsbrucki tanulmányainak befejeztével a rend nagyváradi gimnáziumának fizikatanára lett. 1895 tavaszán sikeres kísérletek eredményeként elsőként vette telefonhallgatóba a szikratávíró jeleit 20 méteres távolságról. Közadakozásból 1896 őszén Magyarország első röntgenlaboratóriumát nyitotta meg a tanintézetben. Az új találmánnyal, a röntgenkészülékkel végzett vizsgálatok a szegények számára ingyenesek voltak. Emellett Nagyvárad villanyvilágításának megoldásán is fáradozott, tanulmányt írt a villamos energia olcsó előállítására az egyik közeli patak vizének felhasználásával. Élete végéig folytatta fizikai kísérleteit, például a kristálydetektorok működését tanulmányozta. Megjegyzendő, hogy március 5. energiatakarékossági világnap.

Március 21. a faji megkülönböztetés elleni nemzetközi küzdelem napja

1960. március 21-én rendőrsortűz dördült el a dél-afrikai Sharpeville-ben. A színes bőrűek utazását korlátozó előírások ellen tüntető többezres tömegbe lőttek, közel hetvenen – nők és gyerekek is – meghaltak. 1966-ban az ENSZ XXI. közgyűlésén nyilvánították március 21-ét a faji megkülönböztetés elleni nemzetközi küzdelem napjává.

Március 27. színházi világnap

1957. március 27-én volt a Párizsban működő Nemzetek Színházának évadnyitója. 1961-ben a Nemzetközi Színházi Intézet bécsi közgyűlése által elfogadott határozat ezt a napot színházi világnappá nyilvánította. Az intézet 1975. évi kongresszusa úgy határozott, hogy 1978-tól a világ valamennyi országában

üzenettel köszöntsék e napot. A színházi világnap célja, hogy felhívja a figyelmet a színházművészet – és tágabb értelemben a kultúra – fontosságára, hogy tisztelegjen a színészek, a színházi dolgozók előtt, kérje a közönség szeretetét és támogatását.

1889. március 31-én elkészült az Eiffel-torony

Párizs jelképe az építőjéről, Gustave Eiffelről (1832–1923) kapta a nevét. Az építmény a francia forradalom centenáriumára rendezett világkiállításra készült. 1886. június 12-én 700 terv közül fogadta el a zsűri Eiffel mérnök művét, az építkezés 1887. január 26-án kezdődött, s 2 év, 2 hónap és 2 nap alatt fel is épült a torony. Megépültekor a világ legmagasabb építménye volt, és az is maradt 1929-ig, a New York-i Chrysler-székház elkészültéig. A később felszerelt tévéantennákkal együtt 326,75 méter magas. 15 ezer különböző fémdarabját 2,5 millió, kézzel formázott csavar tartja össze. 7,5 millió akkori frankba került, azaz a torony minden egyes kilója 1 frankba.

A fenti képeslapon az egykori nagyszalontai Toldi Miklós tér egy része látható a sarki Róth Ármin-féle kereskedőházzal. A Komor Marcell és Jakab Dezső által szecessziós stílusban tervezett épületet 1904 körül emelték, de mára már helyrehozhatatlanul romos állapotba került. Dánielisz Endre tanár úr ellenben jó hírt közölt: a város vezetése azt tervezi, hogy az eredeti formájában újraépítteti. Ugyanezen a lapon látható a házaktól részben eltakart Csonkatorony is

A lenti képeslap a mai Arany János Emlékmúzeum udvarán készült, az azóta lebontott kis ház még látszik rajta. Az Arany szobrának szánt szoborfülke itt még üres. A nagyszalontai költő Stróbl Alajos által tervezett és Szeszák Ferenc által kivitelezett szobrát majd csak 1907. szeptember 15-én helyezik ide